

KESTLIKKUSARUANNE

Juba teist aastat koostab Ekspress Grupp majandusaasta aruande osana eraldiseisva kestlikkusaruande, mis on konsolideeritud samas mahus finantsaruandega, hõlmates nii emaettevõtte kui ka kõigi tütarettevõtete tegevust. Eristuva kestlikkusaruande avaldamise eesmärk on liikuda järk-järgult lähemale Euroopa Liidu kestlikkusaruandluse direktiivi (CSRD) ja selle juurde kuuluvate raporteerimise standardite (ESRS) nõuetele. Ekspress Grupi jaoks muutub direktiivi järgimine kohustuslikuks alates 2024. aastast (2025. aastal 2024. aasta kohta).

Nagu varem, lähtuvad grupi kestlikkustegevused ja sellega seotult ka aruanne 2022. aastal loodud ESG (environmental-social-governance) strateegiast, kus oleme võrreldes 2022. aasta aruandes avaldatuga korrastanud ja lühendanud esitusvormi, keskendudes eelkõige just grupiülestele ambitsioonidele. Aruande fookus on seatud paika strateegialoomes tuvastatud olulistele teemadele. Oma arengut nendes valdkondades mõõdame ja analüüsime strateegiaga otseselt seotud mõõdikute (märgitud kaldkirjas) abil ning nende kõrval ka ELi kestlikkusaruandluse direktiiviga kehtestatud standardites nõutud mõõdikutele toetudes. ESRSi mõõdikute kohta oleme sel aastal kogunud rohkem andmeid kui varem ning plaanime neid 2024. aastal veel juurde tuua, et vastata 2025. aastal täielikult standardi nõuetele.

Hinnangus olulistele fookusteemadele oleme arvestanud oma tarneahela ja klientide vaatega. Valdavalt hõlmavad meie poliitikad, meetmed ja eesmärgid vaid meie ettevõtete enda tegevusi ning selle mõju klientidele ja lõppkasutajatele. Ka mõõdikud sisaldavad üldjuhul infot vaid meie ettevõtte enda tegevuste kohta. Kui oleme kaasanud väärtusahela andmeid, on see vastava mõõdiku või poliitika kirjelduse juures eraldi esile toodud.

2023. aastal esitatud arvulistes mõõdikutes ei kajastu AS Express Posti andmed. ASi Express Post kojukande valdkond suleti 30.juuni 2023 seisuga ning valdkonna sulgemise tulemusena koondas AS Express Post ligikaudu 450 töötajat.

ESG STRATEEGIA.....	3
ESG strateegia loomeprotsess	3
Lühiülevaade ESG strateegiast	4
ESG JUHTIMINE.....	5
SOTSIAALNE MÕJU	7
Sõltumatu ja mõjus meedia	7
2023. aasta vaade: vastutustundlik ajakirjandus	8
2023. aasta vaade: meedias tõstatatud olulised teemad	9
2023. aasta vaade: sektori areng ja meediapädevus.....	11
2023. aasta vaade: kestliku arengu kajastamine	12
2023. aasta vaade: üritused ja koostööprojektid.....	13
Vastutustundlik reklaam	15
2023. aasta vaade: reklaamimüük, sisuturundus ja välireklaam.....	15
Kliendid ja tarbijad	17
2023. aasta vaade: kliendikogemus ja rahulolu.....	17
2023. aasta vaade: õigused ja heaolu	18
2023. aasta vaade: andmekaitse.....	19
Töötajad	20
2023. aasta vaade: töötajate omadused	21
2023. aasta vaade: rahulolu, võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus	22
2023. aasta vaade: professionaalne ja personaalne areng	23
2023. aasta vaade: tervis ja heaolu	25

KESKKONNAMÕJU	27
Ressursikasutus ja kliimamõju	27
2023. aasta vaade: kliimamuutus	27
2023. aasta vaade: ressursikasutus ja ringmajandus	29
2023. aasta vaade: tarneahel	30
Euroopa Liidu taksonoomiamääruse aruandlus	31
AUSAMEELNE JA VASTUTUSTUNDLIK JUHTIMINE	36
2023. aasta vaade: korruptsioon ja altkäemaksu ennetamine	36
2023. aasta vaade: poliitiline mõju ja lobitöö	37
2023. aasta vaade: suhted tarnijatega ja maksetavad	37
2023. aasta vaade: rikkumistest teavitamine	37

ESG STRATEEGIA

Ekspress Grupp on Baltimaade juhtiv meediakontsern, mistõttu on meil oluline roll ühiskonna edendajana. Grupi meediaväljaanded on kõigil kolmel koduturul, st Eestis, Lätis ja Leedus, olulised avaliku informuuri kujundajad. Lisades vastutuse märkimisväärse suurusega tööandjana, lasub grupil kohustus juhtida kõiki kontserni ettevõtteid eetilisel ja vastutustundlikult ning luua sõltumatut, professionaalset ja usaldusväärset meediasisu.

Oleme tegelenud järjepidevalt oma ühiskondliku vastutuse ja mõju juhtimisega. Ootused meediasektori vastutusele on viimastel aastatel kasvanud ning globaalsed kestlikkuse trendid mõjutavad iga päev kõikide kontserni ettevõtete tegevusi. Sellest tulenevalt lõime 2022. aastal kontserniülese ESG strateegia, et teha arenguhüpe kestlikes ettevõtmistes. Strateegiale tuginevad grupi eesmärgid ning peamised tegevused, mis aitavad kontserni ja ettevõtete tasandil eesmärkideni jõuda. ESG strateegiaga püüame vastata huvigruppide ootustele ning panustada ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisse.

„Meie esimesed sammud ESG strateegia elluviimisel – kestlike tavade edukas lõimimine digitaalsis loomisesse ja keskendumine vastutustundlikule reklaamile – on olnud paljutöotavad. Tulevastel aastatel kavatsime süvendada oma pühendumust ESG põhimõtetele kõigis äriaspetsides, keskendudes eelkõige keskkonnamõjude vähendamisele ja säästvate tavade tõhustamisele meie tarneahelas.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Ekspress Grupp on kontsernina pühendunud sellele, et kõikidel kontserni ettevõtetel oleks positiivne mõju inimestele ja keskkonnale, panustades sellega ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisse.

Otsime aktiivselt võimalusi, et luua kontserni ettevõtete põhitegevuse kaudu positiivset mõju ühiskonnas. Seejuures järgime rahvusvahelisi vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid (sh ÜRO globaalne kokkulepe (*UN Global Compact*), OECD suunised rahvusvahelistele ettevõtetele (*OECD Guidelines for Multinational Enterprises*), ÜRO äritegevuse ja inimõiguste põhimõtted (*UN Guiding Principles on Business and Human Rights*)) tagamaks, et meie tegevus ja äristrateegia ei riivaks ühegi huvigrupi õiguseid ega heaolu. Soovime vähendada kontserni tegevuse mõju keskkonnale ning anda oma panuse kliimamuutuste leevendamise eesmärgi saavutamisse Pariisi kokkuleppe kohaselt.

ESG strateegia loomeprotsess

Meie ESG strateegia tugineb rahvusvahelistele vastutustundliku ettevõtluse standarditele, Euroopa Liidu kestlikkusregulatsioonidele ning sektori parimale praktikale. Strateegia loomisel 2022. aastal koostöös väliste ekspertidega tegime ka esmase oluliste teemade kaardistuse (*materiality analysis*). See ei järgi veel täies mahus Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) juhendit kestlikkusaruandluse standarditele (ESRS) vastamiseks vajaliku topeltolulisuse (*double materiality*) põhimõtte kasutamiseks ja sidusrühmade kaasamiseks, kuid plaanime järgnevalt oma hinnangut juhendist lähtuvalt täiustada.

2022. aastal tehtud oluliste teemade analüüsis võtsime arvesse järgmist.

- 1. Responsible Media Forumi (RFM) avaldatud meediasektori oluliste teemade kaardistus** (Media Materiality 2022), mis põhineb eri huvigruppide vaadatel. Selles on arvesse võetud rahvusvahelisi ESG aruandlusraamistikke, investorindekseid, RFMi liikmesettevõtete oluliste teemade kaardistusi. Lisaks intervjuueeris RFM meediaettevõtete kestlikkuse eksperte, poliitikakujundajaid ning vabaihenduste esindajaid.
- 2. Euroopa Liidu kestlikkuse nõuded.** Ekspress Grupile on suure börsiettevõttena kohaldumas mitmed Euroopa Liidu kestlikkuse regulatsioonid, eelkõige taksonoomiamäärus ja kestlikkusaruandluse direktiiv. Tuleviku vaates on Ekspress Grupi jaoks olulised hoolsuskohustuse direktiiv ja börsiettevõtete juhtorganites soolise tasakaalu parandamise direktiiv.
- 3. Rahvusvahelised vastutustundliku ettevõtluse standardid.** Rahvusvahelise meediaettevõttena on Ekspress Grupi jaoks oluline lähtuda OECD suunistest rahvusvahelistele ettevõtetele (*OECD Guidelines for Multinational Enterprises*).
- 4. Ekspress Grupi võtmeisikute vaade.** Ekspress Grupi juhatuse liikmed, kõikide oluliste tütarettevõtete tegevjuhid ja meediamajade peatoimetajad osalesid aktiivselt ESG strateegia eesmärkide seadmisel ning tegevussuundade kinnitamisel.

Oluliste teemade analüüsi tulemusena tuvastasime üheksa ESG fookusteemat. Koondasime need kolme ühiskondliku mõju ja vastutuse valdkonna alla ning määrasime teemadele prioriteetsustaseme. Nende mõjukohtade kvantitatiivset finantsmõju me veel hinnanud ei ole.

Ühiskondliku mõju ja vastutuse valdkond	Fookusteemad	Tase
Juhtiv eetiline ja vastutustundlik meediakontsern	Sõltumatu ja mõjus meediakontsern	Fundamentaalselt oluline
	Vastutustundlik reklaamiplatvorm	Fundamentaalselt oluline
	Tellijate õigused ja heaolu	Baastase
Vastutustundlik ja atraktiivne tööandja	Töötajate personaalne ja professionaalne areng	Strateegiliselt oluline
	Töötajate heaolu	Strateegiliselt oluline
	Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus	Strateegiliselt oluline
Vastutustundlikult ja kestlikult juhitud ettevõtte	Keskkonnamõju vähendamine: ressursitõhusus ja kliimamõju	Strateegiliselt oluline
	Ausameelne ja vastutustundlik juhtimine	Baastase
	Tarneahela kestlikkus	Baastase

Fookusteemade eri tasanditesse jaotamise eesmärk oli lahti mõtestada meie ühiskondlik mõju ESG teemade vaates ning mõista, milliste teemade juhtimine nõuab enim ressursse nii mõju suuruse kui ka strateegilise tähtsuse tõttu.

- **Fundamentaalselt oluline** – teemad, mis on otseselt seotud meie põhitegevusega ning kus meie mõju ühiskonnale on kõige suurem.
- **Strateegiliselt oluline** – teemad, millel on strateegiline tähtsus meie otsese ja laiema mõju jaoks ning pikaajalise edu vaates.
- **Baastase** – teemad, mis vajavad pidevat tähelepanu ja täiustamist peamiselt efektiivsuse ning asjakohastele nõuetele vastavuse vaatest.

Lühiülevaade ESG strateegiast

Fookusteema	Ambitsioon	Eesmärk (2025)
Juhtiv eetiline ja vastutustundlik meediakontsern		
Sõltumatu ja mõjus meediakontsern	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi eesmärk on olla Baltikumis juhtiv sõnavabaduse toetaja ning edendada ühiskonda, tehes kättesaadavaks faktipõhise ja kvaliteetse informatsiooni. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi väljaanded ei avalda ebaeetilist ega vastutustundetut informatsiooni. ➤ 0 Ekspress Grupi ajakirjanduskoodeksi (loomisel) mittevastavust.
Vastutustundlik reklaamiplatvorm	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Meie eesmärk on olla oma klientide ja lugejate seas tuntud ja usaldatud eetiline ja vastutustundlik reklaamiplatvorm. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 juhtumit, kus meie platvormidel kuvatud reklaam või sisuturundus ei ole vastavuses meie sisemiste eeskirjadega.
Tellijate õigused ja heaolu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kindlustame oma kasutajate/klientide/lugejate turvalisuse ja privaatsuse ning töötame selle nimel, et meie meediasisu ja teenused oleksid juurdepääsetavad kõikidele huvigruppidele. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 isikuandmete kaitse rikkumise juhtumit. ➤ Kogu meediasisule on tagatud juurdepääsetavus, arvestades ka erivajadustega inimeste vajadusi.

Fookusteema	Ambitsioon	Eesmärk (2025)
Vastutustundlik ja atraktiivne tööandja		
Töötajate personaalne ja professionaalne areng	<ul style="list-style-type: none"> Oleme juhtiv tööandja meediasektoris kõigis kolmes Balti riigis. Loo me tingimusi ja pakume aktiivselt võimalusi isiklikuks ja erialaseks arenguks. Toetame töötajaid muutuva meediamaastikuga kohanemisel, muu hulgas digipädevuse arengut. 	<ul style="list-style-type: none"> Kõigile meie töötajatele on loodud personaalsed õppe- ja arenguplaanid.
Töötajate heaolu	<ul style="list-style-type: none"> Kindlustame töötajate tervist ja heaolu toetava töökeskkonna, kus töötajatel on võimalik end teostada. 	<ul style="list-style-type: none"> Säilitame kõrge töötajate rahulolu näitaja. 0 tööalast tervisekahju juhtumit
Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus	<ul style="list-style-type: none"> Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus iseloomustavad kõiki Ekspress Grupi ettevõtteid ning organisatsioonikultuuri. 	<ul style="list-style-type: none"> 0% meeste ja naiste palgalõhe Saavutada kooskõla Euroopa Liidu direktiiviga, mis käsitleb soolist tasakaalu äriühingute juhtorganites.
Vastutustundlikult ja kestlikult juhitud ettevõtte		
Keskkonnamõju vähendamine: ressursitõhusus ja kliimamõju	<ul style="list-style-type: none"> Vähendame järjepidevalt nii organisatsiooni kui ka teenuste ja toodete kliimamõju. Parandame oma tegevuste ja toodete ressursitõhusust. 	<ul style="list-style-type: none"> Ekspress Grupi digitaalsed ettevõtted vähendavad väärtusahelaülelt kliimamõju Pariisi kokkuleppe kohaselt aastaks 2030 ning saavutavad kliimanetraalsuse aastaks 2050.
Ausameelne ja vastutustundlik juhtimine	<ul style="list-style-type: none"> Kontserni ettevõtted peavad olema juhitud ausalt, seaduskuulekalt ja eetilisel. 	<ul style="list-style-type: none"> 0 korrupsiooni või ärietiika rikkumist puudutatavat juhtumit, mis oleksid seotud kontserni ettevõtete või töötajatega.
Tarneaehela kestlikkus	<ul style="list-style-type: none"> Nõuame, et meie tarnijad on kooskõlas meie kestlikkuse ambitsioonide ja väärtustega ning järgivad sektorile kohaseid ESG tavasid. Arvestame toodete ja teenuste ostmisel keskkonnamõjuga, kui see on asjakohane ja võimalik. 	<ul style="list-style-type: none"> Kõik meie peamised tarnijad järgivad sektorile kohaseid ESG põhimõtteid.

ESG JUHTIMINE

ESG teemade juhtimise eest Ekspress Grupis vastutab juhatuse liige ja finantsjuht Argo Rannamets, kellel on pikaajaline ESG kogemus Ragn-Selli kontsernist. Lisaks kaasame oma töösse väliseid eksperte. Grupi tütarettevõtetes on määratud ESG valdkonna eest vastutavad isikud, kes hoolitsevad nii muudatuste elluviimise kui ka raporteerimise eest, suuremates tütarettevõtetes on moodustatud ka ESG juhtrühmad.

„Hoiame end pidevalt kursis ESG valdkonna arengutega, püsime paindlikud ja proaktiivsed ning kohandame oma strateegiat vastavalt vajadustele, et oma kestlikuspüüdlustes vastata kõigile nõuetele.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Kord kvartalis toimuvatel tütarettevõtete nõukogu koosolekutel annavad iga ettevõtte ESG vastutajad ülevaate ESG-ga seotud olulistest mõjudest, riskidest ja võimalustest ning mõjude, riskide ja võimalustega seotud poliitika, meetmete, mõõdikute ja eesmärkide tulemuslikkusest. Kord kvartalis tutvustab ESG valdkonna seisu grupi nõukogule ka grupi juhatuse.

Ekspress Grupi ja tütarettevõtete haldus-, juht- ja järelevalveorganite liikmete töötasu ei sõltu kestlikkuseesmärkide täitmisest.

Ekspress Grupi emaettevõtte haldus-, juht- ja järelevalveorganite koosseis	2023
Tegevjuhtkonda kuuluvate liikmete arv (juhatuse)	3
Tegevjuhtkonda mittekuuluvate liikmete arv (nõukogu)	4
Juhatus ja nõukogu nais- ja meesliikmete keskmine suhtarv	28,57%
Juhatus ja nõukogu sõltumatute liikmete osakaal	28,57%
ESG eesmärkide täitmisest sõltuva muutuvtasu osakaal	0%

Ülevaade haldus-, juht- ja järelevalveorganite taustast, rollidest ja kohustustest on esitatud aastaaruande alampeatükis „Hea ühingujuhtimise tava aruanne“.

Riskijuhtimine ja kestlikkusaruandluse sisekontroll

Võtsime 2023. aastal vastu kontserniülese riskijuhtimise poliitika, mille aluseks on Tallinna börsi, Finantsinspektsiooni ja teiste regulatiivsete organite seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardid ja hea tava ning kontserni ja tütarettevõtete sisemised regulatsioonid ja poliitika. Riskide juhtimine kontserni tasandil sisaldab riskide määramist, mõõtmist ja kontrollimist ning kasutame seda poliitikat ka kestlikkusega seotud riskide analüüsimisel. Kestlikkusaruandluse sisekontroll toimub perioodilisel raporteerimisel: tütarettevõtted esitavad grupile ülevaate oma ESG tegevustest, põhilistest tulemusnäitajatest ning annavad ülevaate kitsaskohtadest. 2024. aastal soovime põhilisi tulemusnäitajaid hakata jälgima senisest suurema sagedusega ja tõhustada andmekogumise meetodeid.

SOTSIAALNE MÕJU

Juhtiva meediakontsernina teadvustame oma rolli kõikide koduturgude majanduse ja ühiskonna arengus. Meie ettevõtetel on vaieldamatult suurim mõju ja võimalus panustada ühiskonda ja demokraatiasse oma põhitegevuse kaudu – luues meediasisu ning pakkudes nüüdisaegseid digilahendusi ja -teenuseid. Võimalikult mõjusa positiivse panuse jaoks tegutseme kõikides meediavaldkondades vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete ning sektoristandardi alusel.

Sõltumatu ja mõjus meedia

Meedia roll ja vastutus on tuua avalikkuse ette ühiskonnas aktuaalsed ja probleemsed teemad. Ühiskondlike valupunktide kajastamine juhib tähelepanu muutmist vajavatele olulistele protsessidele, et neid seejärel positiivses suunas mõjutada.

ESG strateegiaga oleme võtnud kontserni tasandil rolli ja vastutuse luua tõelisi muutusi kestliku arengu, eelkõige ÜRO kestliku arengu eesmärkide toetamiseks. Ühiskonda panustamiseks keskenduvad meie ettevõtted peamiselt professionaalse ja usaldusväärse ajakirjandusliku sisu loomisele, võttes turul juhtiva positsiooni jätkusuutlikkuse teemade kajastamisel ning meediasektori arengusse panustamisel avalike sõnavõtude ja erialaliitude kaudu. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 3-5.

ESG strateegia	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi eesmärk on olla Baltikumis juhtiv sõnavabaduse toetaja ning edendada ühiskonda, tehes kättesaadavaks faktipõhise ja kvaliteetse informatsiooni. ➤ Soovime panustada meediasektori arengusse laiemalt, et hoida ja edendada Baltimaade head pressivabaduse taset. ➤ Meie ambitsioon on olla juhtiv kestlikkuse teemade kajastaja Baltikumis.
Eesmärk	<p>Ekspress Grupi meediaväljaanded ei avalda ebaeetilist või ajakirjandusnormidega vastuolus olevat sisu, st</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi väljaanded ei avalda ebaeetilist ega vastutustundetut informatsiooni. ➤ 0 Ekspress Grupi ajakirjanduskoodeksi (loomisel) mittevastavust.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Töötame aktiivselt selle nimel, et meie ajakirjanduslik sisu oleks iseseisev, eetiline ja kvaliteetne. ➤ Panustame meediakirjaoskuse ja infopädevuse arengusse koostöös asjakohaste huvigruppidega. ➤ Seome väljaanded ühiskondlikult oluliste fookusteemadega ning loome ja arendame jätkusuutlikkuse teemadele keskendunud meediaplatforme.

Läheneb vastutustundlikule ajakirjandusele järgmiste põhiväärtuste alusel.

- **Ajakirjanduseetika algab sõltumatusest.** Ajakirjandus peab olema sõltumatu ja vaba. Poliitilised seosed või poolehoid, kellegi ärihuvid, isiklikud suhted või kasu, altkäemaksud või mis tahes hüved ei tohi mõjutada ajakirjanike ja väljaannete tööd. Tasakaalustatud ajakirjanduse põhimõtteid järgitakse kõikides kontserni ettevõtetes. Sõna antakse eri osapooltele võrdses mahus, võimaldatakse vastulauseid ja vajadusel vabandusi. Esitatud info on alati allikatest kontrollitud. Allika- ja konfidentsiaalsuse kaitse on iga ajakirjaniku vastutus. Tundlike teemade puhul on oluline tunnetada eetilise piiri.
- **Usaldusväärse eest seismine ja sõnavabadus.** Ühiskonna jätkuv ja üha teravam polariseerumine suurendab survet meediamajadele luua ja esitada õigeaegselt usaldusväärset ja kvaliteetset ajakirjanduslikku sisu.
- **Kommentaariumi kontroll.** Kommentaarium on oluline osa veebiväljaandest, sest nii saavad lugejad kaasa rääkida nende jaoks olulistel teemadel. Ekspress Grupi meediaväljaanded propageerivad kommentaariumi registreeritud kasutamist. Ebasobivate kommentaaride eemaldamiseks kasutatakse inim- ja masinõppepõhist modereerimist.

2023. aasta vaade: vastutustundlik ajakirjandus

Töötame välja grupiülest ajakirjanduskoodeksit, mille plaanime valmis saada 2024. aasta keskel. Arvestame selle koostamisel sidusrühmade seisukohtadega, tagades seejuures kooskõla eetilise ja sõltumatu ajakirjanduse põhiväärtustega.

„Meie ajakirjanduslik sisu järgib rangelt traditsioonilisi norme, keskendudes erapooletule reporteritööle, faktide kontrollimisele ja toimetuskulule järelevalvele.“

Rasa Lukaitytë-Vnarauskienë, Leedu Delfi peatoimetaja

Järgime loodava sisu ja müüdavate reklaamide puhul kõrgeimaid standardeid ning soovime pakkuda usaldusväärset, informatiivset ja kaasahaaravat sisu. Väärtustame oma kasutajate ja omanike aega ja usaldust ning seetõttu võtsime 2023. aastal grupiülevalt vastu klikipeibutusvastase poliitika. Nende suuniste kehtestamisega tagame, et säilitame eetika, empaatia ja austuse ning tegevdamme meie sisu usaldusväärset, informatiivset ja kaasahaaravat. Usume vastutustundliku ajakirjanduse jõusse ja meie lugejate elu positiivse mõjutamise võimalikkusesse.

„Klikk kui selline ei saa olla eraldi väärtus. Lähtume oma tegevuses sellest, et pealkirjad oleksid head ja informatiivsed.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Möödik	2022	2023	2025 eesmärk
Artikleid Ekspress Grupi meediaväljaannetes, milles ajakirjandusnormidele vastavuses puuduseid	1	6*	0
Ekspress Grupi ajakirjanduskoodeksi (loomisel) mittevastavusi	-	-	0

* Pressinõukogu tegi tauniva otsuse ühe Eesti Ekspressis ilmunud artikli suhtes, kahe Eesti Põlvalehes ilmunud artikli suhtes, ühe Kroonikas ilmunud artikli suhtes ja ühe Eesti Rus.Delfis ilmunud artikli suhtes. Vilniuse ringkonnakohus otsustas ühe Lrytases ilmunud artikli kohta, et seal avaldatud info oli eksitav.

„Meid aitab ajakirjanduseetikast kinnipidamisel jurist, kellega räägime läbi kõik küsitavad juhtumid enne lugude avaldamist. Toimetuse teadmiste täiendamiseks korraldame regulaarselt koolitusi, näiteks 2023. aastal keskendusime isikuandmete kaitse küsimustele ajakirjanduses.“

Rasa Lukaitytë-Vnarauskienë, Leedu Delfi peatoimetaja

Tehisintellekt Delfi Meedias

2022. aastal valiti Tallinna Ülikooli rakenduslike teadus- ja arendustööde konkursi võidutööks Balti filmi, meedia ja kunstide instituudi meediainnovatsiooni professori Indrek Ibruse, humanitaarteaduste instituudi kultuuriandmete analüüsi teaduri Andres Karjuse ja humanitaarteaduste instituudi nooremteaduri Mark Metsa projekt „Ajakirjanduse tasakaalustatust mõõtvat tööriista prototüüp“. Võidutöö näol on tegemist ASi Ekspress Grupp tellitud rakendusuuringuga, mille eesmärk oli leida uus, masinõppepõhine meetod ajakirjanduse ideoloogilise kallutatuse mõõtmiseks ja hindamiseks Eestis.

Uudne, tehisintellekti rakendatav mudel võimaldab prototüüpi täiustada ja automatiseerida nii, et meediaväljaande ideoloogiline hoiak on konkreetsete teemavaldkondade järgi pidevalt hinnatav. Projekti abil saadi kinnitus, et see meetod töötab ning ollakse suutelised õpetama masinat tundma teksti ja andma sellele hinnangut. Tegemist on prototüübiga ja töö läks edasi ka 2023. aastal, et leida viise, kuidas uutset meetodit edasi arendada ja seda laiemalt meediakontserni toodetava sisu hindamiseks kasutada.

Lisaks arendati 2023. aastal Delfi Meedia toimetuses nii tekstilise kui ka visuaalse tehisintellekti kasutamist, koolitati sel teemal töötajaid ning võeti tehisintellekti pakutavate võimaluste arendustöö ette süsteemsemalt. Igapäevatoösse tehisintellekti veel rakendatud ei ole.

2023. aasta vaade: meedias tõstatatud olulised teemad

EESTI

- Eesti Päevaleht avaldas Riigikogu valimiste eel **ajakirjandusliku uurimuse**, kuidas Venemaa on püüdnud mõjutada valimisi Eestis.

- Eesti Ekspress avaldas vabakutselise autori Eero Eprneri põhjaliku artikli **sihtasutuse Liberaalne Kodanik viimaste aastate tegevusest valimiste kontekstis**.
- Pere ja Kodu ajakirjanik Katariina Libe tegi põhjaliku sissevaate sellesse, **kuidas tõenduspõhise väljaõppeta terapeutid oskamatusena tervishoiusüsteemile tööd juurde tekitavad**.
- Eesti Ekspressis ilmus uuriv lugu Slava Ukraini annetusrahade väärkasutamises kahtlustatud **Johanna-Maria Lehtme tegevuse ja partnerite taustadest nii Eestis kui ka Ukrainas**.

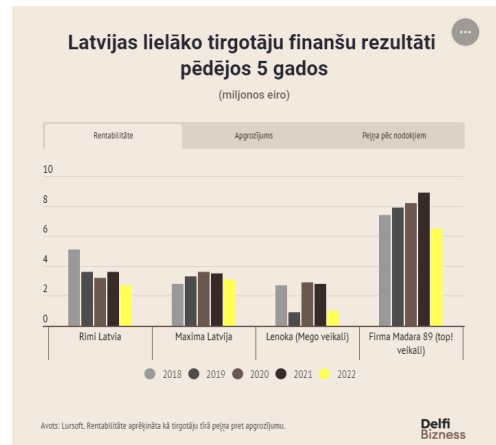
- Eesti Päevaleht valgustas Eesti **tervishoiusüsteemi kitsaskohti artiklisarjas „Eriarst“**, sama probleemi käsitles põhjalikult ka Õhtuleht.
- Geenius Meedia käsitles pankrotistunud ettevõtte **Eurora töötajate keerulist olukorda ettevõttest lahkumisel**.
- Õhtuleht tõi avalikkuse ette **erivajadustega inimeste töötoetuse lõppemisega seotud valukohad**.

LÄTI

- Läti Delfi tõi avalikkuse ette loo **korvpallitreener Andris Stelmahsist, kes käitus sobimatult oma alaealise õpilasega**.

- Koos Läti avalik-õigusliku raadiojaamaga Latvijas radio 1 käsitlesid Delfi ajakirjanikud artiklitesarjas **seksuaalset ahistamist noortelaagrites**.
- Balti riikide uuriva ajakirjanduse keskusega koostöös avaldas Läti Delfi **artiklitesarja toidukaupade jaekettide hinnapoliitika problemaatikast**. Elukallidusele keskendus ka Delfi analüütiliste artiklite sari, milles käsitleti muu hulgas ka elamistingimusi Läti maapiirkondades.

- Läti Delfi tõi avalikkuse ette loo **ühe noore naise surmast ja tema otsusest annetada oma elundid**. Pärast artikli avaldamist vormistasid lätlased märgatavalt rohkem elundidoonorluse lubamise tahteavaldusi.

LEEDU

- Leedu Delfi erikorrespondent Dainius Sinkevičius tõi lugejate ette loo **Vilniuse basiilika ühe silmapaistvaima preestri kuritegelikust taustast**. Vargusjuhtumist alguse saanud ajakirjanduslik uurimus paljastas, et preester on tegelenud lapspornograafia ja seksuaalse kuritarvitamisega ning kohtumenetluse käigus selgus, et sama ohvrit püüdis seksuaalselt ära kasutada ka juhtumiga tegelenud prokurör. Meediakajastuse järgel astusid oma ametikohalt tagasi nii preester kui ka prokurör. Sama autor on avalikustanud ka teisi pedofiliajuhtumeid. Pärast Delfi ellu kutsutud avalikku debatti otsustasid kohtud mitte enam varjata pedofillias süüdistatavate inimeste täisnimesid ka juhtudel, mil istungid on suletud.

- Leedu Delfi avaldas Gulbinai järvekvaltalist uurivad lood, mis **paljastasid Leedu ärieliidi omavolilise tegevuse**. Pärast meediakajastust algatasid uurimise prokuratuur, keskkonnaamet ja riigimetsateenistus. Rikkumised tuvastati ning rikkujatele määrati trahvid ja parandusmeetmed ning Vilniuse linnavalitsuse sekkumise järel taastati ka juurdepääs avalikule järvele ja metsale.

- ELTA intervjueris Leedu välisministrit Gabrielius Landsbergist, mis **kannustas laiapõhjalist poliitilist ja ühiskondlikku debatti riikliku ja rahvusvahelise turvalisuse üle**.

2023. aasta vaade: sektori areng ja meediapädevus

Juhtiva meediakontsernina oleme võtnud valdkonna eestkõneleja rolli, aidates kaasa sektori arengule. Toetame aktiivselt meediapädevuse arengut ning faktipõhiseid teadmisi.

Grupi meediaväljaanded teevad aktiivset koostööd haridusasutustega kõigis kolmes riigis. Eestis Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooliga, Leedus Vilniuse Ülikooli ja alates 2023. aastast ka Vytautas Suure Ülikooliga, Lätis Läti Ülikooli, Stockholmi Kõrgema Majanduskooli, Riia Stradini Ülikooli ja Vidzeme Ülikooliga, et parandada eelkõige noorte teadlikkust ajakirjandusega seotud karjäärivalikutest ja võimalustest. Praktikandina töötas 2023. aastal Ekspress Grupi ettevõtetes 81 inimest.

Laiema meediapädevuse arenguks ning meediasektori trendide tutvustamiseks esinevad meie ettevõtete juhid, peatoimetajad, ajakirjanikud ja ka teiste äriüksuste spetsialistid tihti eri huvigruppidele. ELTA toimetajad ja ajakirjanikud annavad Vilniuse Ülikoolis ajakirjanduse ja meediapädevuse kursuseid ning Läti Delfi ajakirjanikud juhendavad noori laagris „Young Media Sharks“.

„Sel aastal kutsuti meie töötajaid konverentsidele esinema koguni 40 korral. 2023. aastal esindasid töötajad meid 110 korda ka muudel üritustel: erinevatel rahvusvahelistel üritustel, ekspertidena tele- ja raadiosaadetes, riiklikes debattides. Usume, et meie töötajate aktiivsus tugevdab meie mainet usaldusväärse ettevõtte ühiskonnas ja Leedu ärikeskkonnas.“

Vytautas Benokraitis, Leedu Delfi tegevjuht

- **Delfi Meedia** korraldas 2023. aastal meediapädevuse edendamiseks projekti „**Valimiste noorekiht**“, mille eesmärk oli kaasata ja harida valimiste ja ühiskonna toimimise teemadel nooremat sihtrühma. Jätkati juba mitmendat aastat kestnud faktikontrolli projektiga.

- **Läti Delfi** korraldas neljandat aastat järjest koostöös **Baltimaade Meedia Oivakeskusega** kursuse **#Storygram**, mille käigus omandasid keskkooliõpilased kogunud ajakirjanike kõrval praktilisi ajakirjanduse ja multimeedia oskusi. Sellega plaanitakse 2024. aastal jätkata.

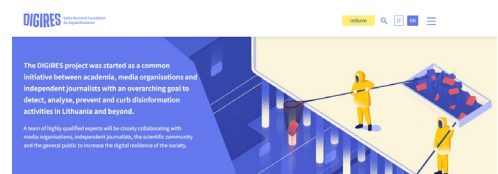

- **Läti Delfi** ja Baltimaade Meedia Oivakeskus korraldasid koos ka projekti „**Digitaalet**

koos“, kus noored aitasid eakaid meedia- ja digikirjaoskuse vallas.

- **Leedu Delfi** asutas koos Vytautas Suure Ülikooliga Leedus organisatsiooni **DIGIRES** (Baltic Research Foundation for Digital Excellence ehk Balti digipädevuste tippkeskus), mille tegevus on pühendatud valeinfo levitamise avastamisele, analüüsimisele, ennetamisele ja ohjeldamisele Leedus ja mujal.

- 2024. aastal plaanib **ELTA** korraldada meediapädevuse teemalise **koostööprojekti Ukraina riikliku uudisteagentuuriga Ukrinform**.
- 2024. aastal korraldab **Leedu Delfi** koostöös Baltimaade Meedia Oivakeskusega **meediapädevuse häkatoni ja faktikontrolli**

koolitusi, lisaks meediapädevuse koolitusi kooliõpilastele.

- **Delfi Meedia** plaanib 2024. aastal kasvatada oma kajastustes selgitava ajakirjanduse

osakaalu ehk lisaks faktide edastamisele panna aina rohkem rõhku konteksti ja tausta loomisele.

2023. aasta vaade: kestliku arengu kajastamine

Oleme võtnud enda missiooniks kajastada Balti meediamaastikul jõuliselt kestliku arengu teemasid. On näha, et lugejate huvi jätkusuutlikkuse vastu sõltub tugevalt väljaannete mõnevõrra erinevate sihtrühmade profiilist ja kajastuste laiemast ühiskondlikust kõlapinnast. Siiski paistab üldise trendina, et lugejaid kõnetab kliimamuutuste, energeetika, metsa- ja ringmajandusega seotu järjest enam. Eelkõige oodatakse meie meediaettevõtetest teemakäsitlusi valdkondadest, mis igapäevaelu kaudu inimesi kõige otsesemalt mõjutavad. Kestlikkusteemade kajastamisel lähtuvad meie tütarettevõtted tavapärasest uudiskriteeriumitest.

2020. aastal käivitas Eesti Päevaleht esimese meediaväljaandena Eestis kliimarubriigi, mis 2021. aastal muutus laiapäevajaliseks **roheportaaliks**. Lisaks 2023. aastal järjepidevalt kajastatud automaksu, tuumaenergeetika ja kliimakriisi teemadele avaldati Riigikogu valimiste ajal ka intervjuusari „Kohepööre“, milles uuriti kõikide suuremate erakondade esindajatelt nende plaanide kohta keskkonna- ja kliimaprobleemide maandamisel. Päevakajaline teemadevalik on kasvatanud ka lugejate hulka – 2022. aastal oli roheportaalil kuus keskmiselt 94 300 unikaalset kasutajat, 2023. aastal aga 129 259.

„Kuna meie toote- ja teemaportfell on lai, siis püüame kõikjal leida nurki ja teemapüstitsi, mis kestlikkust puudutavad. Just selle pilguga vaatame otsa teemadele ja projektidele, sellest on saamas igapäevane osa ajakirjanduslike teemade valideerimisel. Hea näid on sport ja meelelahutus, kus 2023. aastal võtsime kajastada ka kestlikkusaspekti.“

Urmo Soonvald, Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja

Lisaks on keskkonnateemadele pühendatud portaali Geenius Meedias.

„Soovime lugejale näidata, kuidas kestlikud tegevused on talle endale kasulikud ning kuidas väikesed asjad mõjutavad nii teda ennast kui ka keskkonda positiivselt.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Järjepidevalt juba kümme aastat on Leedu Delfi all tegutsenud keskkonnateemadele pühendatud uudisportaal **Grynas**. Selle kõrval kajastatakse valdkonna väljakutseid ÜRO kestliku arengu eesmärkidest lähtuvalt eriprojekti „**Tvari Lietuva**“ raames, kus lisaks pidevale uudisvoole ilmuvad kord kuus ka pikemad analüütilised artiklid teemadel nagu energeetika, tarbijakäitumine, haridus, sooline võrdsus, kestlik innovatsioon ja keskkonnakaitse. Lisaks tehakse videolugusid ja ajurünnakuid avalikkuse keskkonnateadlikkuse parandamiseks. 2024. aastal plaanib Delfi sama portaali juures alustada taskuhäälninguga.

2023. aastal lõi oma roheportaal **Mēs darām** Läti Delfi ning Leedu väljaanne Lrytas alustas kestlikkusprojektiga „**Tvarumo kodas**“, mille raames kajastatakse nii kirjas kui ka videopildis äriettevõtete teekonda kestlikkuse poole, soovides sellega inspireerida ka teisi. Samuti on eraldi kestlikkusele pühendatud teemajaotuse loonud Leedu uudisteagentuur ELTA.

Lisaks Eesti Päevalehe roheportaalile on Delfi Meedia teised meediaväljaanded töötanud välja laiemad ühiskondlikud fookusteemad, millele suurimad kaubamärgid juba mitmendat aastat keskenduvad.

- **Delfi** – liiklussurmade arvu vähendamine
- **Eesti Ekspress** – koduvägivalla vähendamine
- **Eesti Naine** – vaimne tervis
- **Maaleht** – maaelu väärtustamine

Õhtuleht keskendus 2023. aastal nõrgemate ühiskonnaliikmete toimetuleku kajastamisele, näiteks võeti luubi alla muutused pikaajalise kaitstud töö reguleerimisel ning arstide Eestist lahkumise põhjused. Läti Delfi suunas oma fookuse 2023. aastal väärkohtlemise, perevägivalda, vaesuse, alkoholismi ja elukalliduse tõusuga kaasnevate probleemide kajastamisele.

„2023. aastal andsime hääle oma lugude rääkimiseks paljudele väärkohtlemise ohvritele. Suutsime meediaväljaandena luua turvalise ja usaldusväärse koha, kus rääkida oma lugu ka siis, kui see on emotsionaalselt raske.“

Filips Lastovskis, Läti Delfi peatoimetaja

Leedu Delfi võttis luubi alla pedofiilia ja perevägivalda teemad. Lisaks kajastustele kirjasõnas avaldati nendel teemadel ka dokumentaalfilmid. Samuti avaldas Delfi artiklisarja pagulaste elust Leedus ning kuuest osast koosneva dokumentaalfilmi.

2023. aasta vaade: üritused ja koostööprojektid

Anname laiema panuse ühiskonna arengusse ka mitmesuguste koostööprojektide kaudu. Oleme kontsernina laiendanud oma äritegevust ürituste korraldamise suunas ning keskendume ka jätkusuutlikkuse küsimustele, sest soovime olla kestliku arengu teemades eestkõnelejad.

Grupi meediaettevõtted on mitme kohaliku ja rahvusvahelise organisatsiooni liikmed:

- Eesti Meediaettevõtete Liit, mille kaudu kuulutakse ka News Media Europe'isse
- Eesti Pressifotograafide Liit
- Internet Media Association
- Rahvusvaheline Faktikontrollimise Võrgustik (International Fact-Checking Network (IFCN))
- Läti Ajakirjanike Liit (Latvijas Žurnālistu asociācija)
- International News Media Association (INMA)
- The European Digital Media Observatory (EDMO)
- Uuriva ajakirjanduse võrgustik Baltic Engagement Centre for Combating Information Disorders (BECID)
- European Digital Journalism Network (EDJNet)

Meediaväljaanded osalevad ka regulaarselt koostööprojektides ning teevad ühisalgatusi järgmiste organisatsioonidega:

- SA Oivaline Ajakirjandus
- Uuriva ajakirjanduse võrgustik OCCRP (Organised Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP)). Alates 2023. aasta maist on Delfi Meedia ka OCCRP ametlik liikmekeskus.
- Rahvusvaheline uurivate ajakirjanike konsortium (International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ))
- Calouste Gulbenkian Foundation
- Uurivate ajakirjanike ühendus Redakcija Leedus
- The Baltic Center for Investigative Journalism Re:Baltica
- Latvijas radio

2023. aastal väärivad esile tõstmist järgmised koostööprojektid

EESTI

- **Delfi Meedia** algatas 2023. aastal koostöö Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi ajakirjanduse ja kommunikatsiooni erialaga (BA), mille tulemusena käivitatakse 2024. aastal uus õppeaine, milles käsitletakse digimeedia arenguid, kommunikatsiooniprotsesse meediaorganisatsioonis, ajakirjanduseetikat ning õppetunde praktilisest ajakirjanikutööst. Delfi Meedia ajakirjanikud kannavad seal suurt osa kohustuslikust reporteritöö teemast.
- **Delfi Meedia** korraldas 2023. aastal **energeetikakonverentsi** fookusega roheenergial ja puhtamal keskkonnal, 2024. aastal keskendutakse sama ürituse raames detailsemalt Eesti energeetika tulevikule.

- 2023. aastal toimus **Geenius Meedia** eestvedamisel kaks korda avalik vestlusring „Õhtu Geeniussega“, kus idufirmade eestvedajad rääkisid avatult oma läbikukkumistest, vaimsest tervisest ja sellest, kuidas mõjutab ettevõtlus isiklikku elu. Sarjas on planeeritud veel vähemalt kaks üritust 2024. aasta kevadel.

LEEDU

- **Leedu Delfi** korraldas 2022. ja 2023. aastal ettevõtetele suunatud **jätksuutlikkuse konverentsi**. Seda on plaanis teha ka 2024. aastal. Konverentsidel jagasid nii Leedu kui ka välisekspertid kogemusi ja teadmisi ESG tervikliku juhtimise teemadel, sh keskkonnamõjude mõõtmisest ja vähendamise eesmärkide seadmisest. Olulisemad arutelud kanti üle ka Eestis ja Lätis, mida ühe saatepäeva kohta avas hinnanguliselt 87 000 inimest.

- 2023. aasta suvel algas Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ toetusel ning Euroopa ülikoolide ja mõttekodade koostöös teadusprojekt **DIACONET**, mille konsortsiumi liige on ka **Leedu Delfi**. 2026. aastani kestva projekti käigus püüavad partnerid töötada välja raamistiku, kombineerimaks meediavastutust ja kodanikuvastutust digikommunikatsioonis, et maandada vihakõne ja valeinfo leviku negatiivseid tagajärgi.

Ühiskondlikud annetused

2023. aastal toetasid meie tütarettevõtted erinevaid ühiskondlikke algatusi, eelkõige Ukraina abistamiseks, aga ka koolilehti. Annetusi tehti kogumahas 624 523 eurot.

Vastutustundlik reklaam

Meediakontsernina ei piirdu meie tegevus ainult ajakirjandusliku sisuga. Reklaamimüük meie meediaplatvormidel ning digitaalsetel väliekraanidel on suur osa meie ärilisest edust. Seetõttu lasub meil ka vastutus tagada, et edastatavad turundussõnumid oleksid vastavuses meie enda väärtuste ning riiklike ja rahvusvaheliste turunduseeskirjadega. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 3-5.

ESG strateegia	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Meie eesmärk on olla oma klientide ja lugejate seas tuntud ja usaldatud eetilise ja vastutustundliku reklaami platvorm. ➤ Soovime võtta Balti riikides juhtiva rolli vastutustundliku reklaami põhimõtete edendamisel.
Eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 juhtumit, kus meie platvormidel kuvatud reklaam või sisuturundus ei ole vastavuses meie sisemiste eeskirjadega (loomisel).
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tagame, et meie platvormidel edastatud turundussõnumid on seadustega kooskõlas, ausad ja siirad ning tõesed. ➤ Tagame selge piiri sisuturunduse ja ajakirjandusliku sisu vahel.

„Meie jaoks on väga oluline säilitada avatud kommunikatsioon ajakirjandusliku ja sisuturundusliku sisu erinevustest ning mitte lasta neil kokku sulanduda.“

Filips Lastovskis, Läti Delfi peatoimetaja

2023. aasta vaade: reklaamimüük, sisuturundus ja välireklaam

Hindasime 2023. aastal põhjalikult grupiülest reklaami ja sisuturunduse reeglite ühtlustamise vajadust. Vastutustundliku reklaami põhimõtted, mis hõlmavad juhiseid nii eetilise reklaami, turundussõnumite läbipaistvuse kui ka tarbijaõiguste austamise kohta, plaanime võtta vastu 2024. aasta lõpuks.

Reklaamimüük

Ekspress Grupi kõik ettevõtted lähtuvad reklaamimüügis seadusest tulenevatest kohustustest ja piirangutest. Meie jaoks on reklaamimüügi juures vastutustundlik andmekasutus osa meie vastutusest klientide ees, aga ka äriline võimalus. Läheneb oma meeskondades kõikidele kampaaniatele individuaalselt ning suhtleme aktiivselt oma klientidega, et tagada eetikapõhimõtete järgimine. Jälgides reklaamituru trende on lähitulevikus olulisemaks saamas küsimus, kuidas läheneda käitumispõhisele reklaamile ning milline on vastutustundlik reklaam; kuidas vältida isikuandmete väärkasutamist, mis oleks vastuolus kas hea tava või seadustega.

Sisuturundus

Sisuturundus jätkab tõusuteel, see seab nõuded ja piirangud kõikidele meediamajadele, et tagada usaldusväarsus ja läbipaistvus. Oleme kontsernina selgel seisukohal, et ajakirjanduslikku sisu ei tohi mõjutada reklaamiklientide huvi, sisuturundus või kontserni enda kommertsürituste korraldamine. Grupi meediaväljaanded on reklaami ja meediatoimetuse töö vahele tõmmanud selge piiri, neid töid teevad eri osakonnad ja eri inimesed. Sisuturundus ja muu tasu eest näidatav sisu – näiteks eriprojektid – on visuaalselt äratuntavad ja vastavalt märgistatud. Seda ootavad ka meie kliendid ja lugejad.

„Meil on range poliitika, et suhted reklaamimeeskonna ja uudistetoimetuse vahel on nagu suhted riigi ja kiriku vahel.“

Filips Lastovskis, Läti Delfi peatoimetaja

Meie meediamajad on ettevõttesiseselt leppinud kokku sisuturunduse reeglid, mida täiendatakse vastavalt vajadusele. Meediamajad ei avalda reklaame, mis on vastuolus nende toimetamisstandarditega või võiksid vaidlustada nende sõltumatust ja objektiivsust. Kuigi koostöö klientidega on avatud, teevad lõpliku otsuse sisuturundusartiklite avaldamiseks alati meie ettevõtete sisutoimetajad.

Soovides pakkuda klientidele parimat teenust, jälgivad meie ettevõtted pidevalt muutuvaid sisuturunduse trende. Leedu Delfi võttis 2023. aastal sisuturunduses kasutusele mitmeplatvormilise sisu – telesaated ja taskuhäälingud muutuvad sotsiaalmeedias tekstiks, helideks ja lugudeks, mis võimaldab kõnetada laiemat auditooriumi. Ka Delfi Meedia platvormile tekkis aasta jooksul uusi formaate, sh kasvas huvi sisuturunduslike taskuhäälingute vastu. Need arengud ajendasid Delfi Meediat sõnastama selgemalt juhiseid taoliste formaatide markeerimiseks ning ajakirjanike käitumiseks.

„Kliendid soovivad üha pikemaid ja informatiivsemaid sisuturunduslugusid. Enam ei ole trendikas rääkida vaid sellest, miks üks toode on kõige parem. Põhjalikum lähenemine on äriliselt mõistlik ja pakub ka inimestele rohkem, lisaks innustab tegema paremat ajakirjandust.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Kuna Delfi Meedia haldab ka piletimüügiplatvormi, on 2023. aastal tegeletud müügiportaalis vahendatavate üritustega seotud sisu kajastamise, avaldamise ja esitamise praktika ja põhimõtete kujundamisega, milles lepatakse kokku 2024. aastal.

Seoses 2023. aastal toimunud Riigikogu valimistega tekkis Delfi Meedias vajadus eristada muust sisuturundusest ka poliitilist sisu, mida hakati markeerima tähisega „poliitreklaam“, millele tehti ka tavapärasest hoolikamat faktikontrolli.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Sisuturundusreeglite rikkumise juhtumid	0*	0	0

*Delfi TV juht Arturas Paknys sai Leedu raadio- ja televisioonikomisjonilt hoiatuse telesaates valesti markeeritud reklaami eest. Leedu Delfile karistust ei määratud.

Digitaalne välireklaam

Meie digitaalse välireklaami ettevõtete (Linna Ekraanid OÜ ja D Screens SIA) jaoks on üks osa nende ühiskondlikust vastutusest seotud kuvatavast reklaamist tuleneva valgusreostusega, mis võib mõjutada nii linnaelanikke kui ka liiklejad. Ettevõtted arvestavad seadusest tulenevate kohustustega ja välireklaami hea tava kokkulepetega; viimase puhul tehakse koostööd riiklike reklaami- ja välimeediaettevõtete alaliitudega. Näiteks reguleeritakse ekraanide eredust vastavalt kellajaale ning reklaamiandjate animatsioonidele on seatud piirangud, mis aitavad vältida liigset valgusmüra. Samuti järgitakse välireklaamis transpordiameti piiranguid liiklusohutuse tagamiseks.

Kliendid ja tarbijad

Oleme oma teenuste ja teeninduse arendamisel tarbijakesksed ning tütarettevõtted on kujundanud oma kliendisuhtluse protsessid ärisuunale vastavalt – meie grupi ettevõtetel on nii era- kui ka ärikliente, lisaks teenindame meediakontsernina ka laiemat avalikkust. Grupi ettevõtted haldavad suuri klientide andmebaase ning üha komplekssemaks muutuva digimeedia kontsernina teadvustame andmekaitsega seotud riske.

Oleme oma ESG strateegia loomisel ja ärimudeli pideval täiustamisel arvestanud klientide huvide, seisukohtade ja õigustega, mille kohta saame regulaarselt tagasisidet kliendiküsitlustest. Meie klientide huvid on erinevad – igapäevaste uudislugude kõrval soovivad lugejad teemakäsitlusi eri valdkondadest, spordist, kultuurist, roheteemadest. Lisaks peab kogu meediasisu olema kättesaadav iga kliendi jaoks talle sobivas kanalis ja formaadis.

Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 3-5.

ESG strateegia	
Ambitsioon	➤ Kindlustame oma kasutajate, klientide ja lugejate turvalisuse ja privaatsuse ning töötame selle nimel, et meie meediasisu ja teenused oleksid juurdepääsetavad kõikidele huvigruppidele.
Eesmärk	➤ 0 isikuandmete kaitse rikkumise juhtumit. ➤ Kogu meie meediasisule on tagatud juurdepääsetavus, arvestades ka erivajadustega inimeste vajadusi.
Strateegilised tegevussuunad	➤ Tagame tellijate ja klientide andmete kaitse, privaatsuse ning kasutame andmeid vastavalt seadustele ➤ Tagame lugejate/tellijate õiguste ja heaolu kaitse ➤ Arendame meediasisu kättesaadavust kõigil platvormidel

Panime 2023. aastal paika esialgsed suunised grupiülese kliendikogemust käsitleva poliitika loomiseks ning täiendame neid 2024. aasta jooksul vastavalt tütarettevõtete tagasisidele ja valdkonna suundumustele. Aasta lõpuks plaanime poliitika vastu võtta.

2023. aasta vaade: kliendikogemus ja rahulolu

Meie jaoks on oluline kontserni kuuluvate ettevõtete klientide rahulolu, pakutavate teenuste vastavus kliendi ootustele ja vajadustele ning kliendile antud lubaduste täpne täitmine. Selle tagamise eest vastutab Ekspress Grupi juhatus.

Meie tütarettevõtted haldavad kogu tervikliku kliendikogemuse loomise ahelat, mis hõlmab nii sisuloomet, trükikvaliteeti, kanalite kättesaadavust kui ka klienditeenindust. Tagasisidet koguvad kõik kliendiga otsekontaktis olevad ettevõtted, et pakkuda edaspidi klientide soovidele ja ootustele vastavaid tooteid ja teenuseid.

Kliendirahulolu jälgime järgmistes valdkondades:

- **Sisu.** Delfi Meedias, Läti Delfis, Õhtulehes ja Geenius Meedias jälgitakse klientide rahulolu kogu tasulise sisuga. Ka teised grupi meediaettevõtted korraldavad regulaarselt lugejauuringuid.
- **Teenindus.** Delfi Meedia on kontserni suurima väljaannete arvuga ettevõtte, mis puutub klientidega kokku eri etappides ning kogub tagasisidet nii väljaannete sisu kui ka tellimise, teenindusprotsessi, digikeskkonna tehnilise poole ja paberlehe kojukande kohta. Klienditeenindus mõõdab kliendirahulolu igapäevaselt, küsitlus probleemide lahendamiseks rahulolu kohta saadetakse otse pöördujale.
- **Reklaamikliendid.** Väliireklaamiettevõtete suhtlus klientidega on personaalsem ning tagasisidet küsitakse pisteliselt, otsesuhtluses kliendiga. Läti Delfis tehti 2023. aastal pilootprojekt NPS küsitluse kasutamiseks, mille tulemusena leiti, et täiustamist vajab uuringu valimi koostamine. Teised meediaettevõtted klassikalisi NPS küsitlusi ei kasuta.
- **Tootearendus.** Delfi Meedia korraldab küsitlusi ka tootearenduse valdkonnas.
- **Meediabrändi usaldusväärsus.** Koostöös Kantariga korraldatakse Delfi meediabrändi usaldusväärse ja tuntuse uuringut. Viimaste tulemuste kohaselt on Delfi Läti riigi usaldatuim meediabränd.

Kliendirahulolu meediaettevõtetega

2023. aastal mõõtsid küsitluste abil registreeritud kasutajate kliendirahulolu Delfi Meedia ja Geenius Meedia. Delfi Meedia kasutas juhuslikku valimit, küsitlusele vastas 25 379 inimest ning kliendirahulolu näitaja oli 81,88%. Geenius Meedia avaldas küsitluse oma veebiportaalis, millele said vastata soovijad, kokku oli neid 531 ning kliendirahulolu määr oli 95,6%.

Kliendikaebused ja mõju heastamine

Grupi ettevõtted tegelevad klienditeeninduse osakondades kliendikaebustega personaalselt ja juhtumipõhiselt, eraldiseisvat grupiülest protsessi me selleks juurutanud ei ole. Kõigi tütarettevõtete telefoni- ja meilikontaktid on avalikud nende kodulehel. Kuna meie ettevõtete müügitulu sõltub otseselt teenuse kättesaadavusest, parandame vead võimalikult kiiresti. Reklaamivaldkonnas kompenseeritakse vead kampaaniaperioodi sees.

„Kompenseerime klientidele alati enda puudujäägid. Klientid saavad meiega väga lihtsalt otse ühendust võtta.“

Mihkel Luks, Linna Ekraanide tegevjuht

2023. aasta vaade: õigused ja heaolu

Meediasisu puhul on meie peamine eesmärk toetada avatust ja osalusdemokraatiat ning käsitleda olulise ühiskondliku mõjuga teemasid. Samas lasub meie meediaväljaannetel vastutus tagada, et avalik inforuum oleks kujundatud vastutustundlikult ning sisu, mis võib kahjustada lugejate füüsilist või vaimset tervist, on kas keelatud või kuvatakse teatud piirangutega. Reklaamisisu piirangute puhul lähtume Eesti, Läti ja Leedu reklaamiseadusest.

Meie meediaettevõtete kliendibaas on jaotunud põhiliselt kolme rühma: tavatarbijad ja registreeritud lugejad ning ärikliendid. Reklaamiettevõtted tegutsevad peaaesjalikult ettevõttelt ettevõttele mudeli järgi. Oleme ka suurendanud eri huvigruppide kaasatust inforuumi, luues mugavaid ja atraktiivseid digilahendusi. Kõigi huvigruppide kaasatuse jaoks on olulisel kohal juurdepääsetavus, mis arvestab ka erivajadustega inimeste nõudmisi. Tagame oma teenuste kättesaadavuse kolmel viisil.

- 1. Digilahendused:** soodustame teenuste kättesaadavust, luues innovaatilisi digilahendusi.
- 2. Avatud uudisblogid:** tagame, et kriitilise tähtsusega sisu on kättesaadav kõigile, ka mittetellijatele.
- 3. Kättesaadavusmeetmed:** kontserni eesmärk on suurendada kättesaadavusmeetmetega kaetud sisu osakaalu meie meediaplatformidel, et võimaldada võimalikult suure ühiskonna osa kaasatust inforuumi.

2023. aastal suurendasid meie meediaettevõtted oma audiosisu osakaalu alternatiivina kirjalike artiklite kõrval ning seda funktsionaalsust plaanitakse 2024. aastal täiustada ja laiendada.

Valdav osa meie meediaettevõtetest, kes toodavad muu hulgas ka videosisu, on selle varustanud ka subtiitritega. 2023. aastal tegi selles valdkonnas suuri edusamme Läti Delfi.

Delfi Meedia ja Läti Delfi parandasid oma portaalide tehnilist lahendust, mis tänu allalaadimiskiiruse parandamisele võimaldab uudiseid lugeda lihtsamini ja mugavamalt kõikidest seadmetest. Sama lahendus tõi juurde võimalusi kasutajakogemuse personaliseerimiseks, sh võimaluse teksti suuruse muutmiseks. Uuele platvormile plaanib üle minna ka Leedu Delfi.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Kättesaadavusmeetmetega kaetud sisu osakaal kogu meediasisust*	70-90%	80-100%	100%

*Ekspress Grupi kõik meediaväljaanded ei ole hinnanud kättesaadavusmeetmetega kaetud sisu osakaalu. Vahemik kirjeldab Eesti, Läti ja Leedu Delfi kättesaadava sisu osakaalu.

2023. aasta vaade: andmekaitse

Globaalselt on reklaamiturul teravalt luubi alla võetud andmekaitsereeglite järgimine. Jälgime aktiivselt turutrende ning reeglite muutust, et näha, kuhu see sektor areneb. Oleme pannud kirja kliendiandmete turvalise kogumise, hoidmise ja töötlemise ning pahatahtlike rünnakute kaitsmise põhimõtted ja protsessid, mida kõik kontserni ettevõtte järgivad. Andmekaitsetingimustega on võimalik tutvuda iga ettevõtte kodulehel.

Olulisel kohal on kõik andmekaitsega seotud aspektid ning järgime kontsernis kõiki sellega seotud seadusi ja määrusi. Teeme oma tütarettevõtete suhtes andmekaitse vaates auditeid ning toetame seeläbi ettevõtete tasemel põhimõtete ja kordade juurutamist.

Samuti võtsime 2023. aasta septembris vastu kontserniülese turvapoliitika, millega kehtestasime ühtsed käitumispõhimõtted, tagamaks inimeste, riist- ja tarkvara, olulise taristu ja teabe ning töödeldavate andmete igakülgse kaitse. Poliitikat peavad järgima kõik töötajad, lepingupartnerid ja kolmandad osapooled, kellel on ligipääs meie süsteemidele ja andmetele. Poliitika kehtib lisaks grupi ettevõtetele ka kõigile investeerimisobjektidele, mis ei kuulu Ekspress Gruppi, kuid mille üle on grupil seadusega kehtestatud piirides tegelik kontroll.

„2023. aastal lisime oma veebiväljaandele täiendavaid turvakihte ning tegime investeringuid oma teenuse kindlustamiseks küberrünnakute vastu.“

Erik Heinsaar, Õhtuleht Kirjastus AS tegevjuht

Delfi Meedia uuendas koostöös väliste konsultantidega 2023. aastal oma andmekaitsetingimusi, millega on võimalik tutvuda ettevõtte kodulehel. Lisaks loodi värbamisel kasutatavad andmekaitsetingimused.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Isikuandmete kaitse reeglite mittevastavusi	0	0	0
Trahvide arv isikuandmete kaitse rikkumise juhtumite eest	0	0	0
Isikuandmete kaitse rikkumisega seotud trahvide kogusumma	0	0	0

Töötajad

Ekspress Grupis töötab üle 1100 inimese, kes aitavad oma pühendunud igapäevatööga ellu viia kontserni missiooni ja eesmärgid. Kvaliteetsed töövahendid, paindlik töökorraldus ja toetav meeskond on motiveeriva töökeskkonna loomise oluline osa.

Meie jaoks on oluline nii praeguste töötajate hoidmine ja arendamine kui ka järelkasvu koolitamine ja toetamine. Professionaalseid ja motiveeritud töötajaid vajame nii praegu kui ka tulevikus. Tööturult parimate värbamine algab praeguste töötajate rahulolust. See omakorda sõltub töötasust, aga ka avatud ja kaasavast organisatsioonikultuurist, arenguvõimalustest ja mugavast töökeskkonnast, mida töötajatele pakume. Seetõttu panustame motiveeriva töökeskkonna loomisesse ja investeerime oma töötajatesse.

Meile kuuluvates ettevõtetes töötavad erineva emakeele ja kultuuritaustaga inimesed. Oleme tolerantsed ja kohtleme kõiki töötajaid võrdselt ja ausalt. Töötajate diskrimineerimine soo, rassi, emakeele, poliitiliste veendumuste, vanuse või ükskõik millise muu aspekti alusel ei ole lubatud.

Peame oluliseks, et meie töötajad on rahulolevad ja terved, hüvedena pakume oma töötajatele soodustusi ja toetusi tervise edendamiseks ning perekondlikeks sündmusteks, soovi korral võimaldame paindlikku tööaega. Suvepäevadele ja muudele ühisüritustele on töötajad sageli oodatud koos peredega, sest pereliikmetel on oluline roll iga töötaja elus.

„Oleme juba aastaid tagasi otsustanud, et uusi inimesi palgates oleme üldjuhul nõus otsimisele kulutama rohkem aega ja energiat, et leida õige professionaal.“

Urmo Soonvald, Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja

Kontserni personalivaldkonna fookust mõjutavad peamiselt digiteerimine, uute tegevussuundadega sünergia loomine (kinnisvara- ja piletimüügiportaal, ürituste korraldamine) ja jätkuv sisemiste protsesside tõhusamaks muutmine.

Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 3-5.

ESG strateegia: professionaalne ja personaalne areng	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oleme juhtiv tööandja meediasektoris kõigis kolmes Balti riigis. ➤ Looime tingimusi ja pakume aktiivselt võimalusi isiklikuks ja erialaseks arenguks. ➤ Toetame töötajaid muutuva meediamaastikuga kohanemisel, muu hulgas digipädevuse arengut.
Eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kõigile töötajatele on loodud personaalsed õppe- ja arenguplaanid.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Looime grupiülese juhtide arenguprogrammi. ➤ Looime kõikides tütarettevõtetes töötajate arenguprogrammid/talendiakadeemiad.

ESG strateegia: tervis ja heaolu	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kindlustame töötajate tervist ja heaolu toetava töökeskkonna, kus töötajatel on võimalik end teostada.
Eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Säilitame kõrge töötajate rahulolu näitaja (eNPS). ➤ 0 tööalast tervisekahju juhtumit.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parandame/täiustame järjepidevalt töötajate heaolu ja rahulolu. ➤ Kindlustame tervisliku ja ohutu töökeskkonna, arvestades nii füüsilise kui ka vaimse tervise heaolu. ➤ Võimaldame ja edendame töö- ja eraelu tasakaalu.

ESG strateegia: mitmekesisus ja kaasatus		
Ambitsioon	➤ Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus iseloomustavad kõiki Ekspress Grupi ettevõtteid ning organisatsioonikultuuri.	
Eesmärk	➤ Meeste ja naiste palgalõhe on Ekspress Grupis 0%.	➤ Saavutame kooskõla Euroopa Liidu direktiiviga, mis käsitleb soolist tasakaalu äriühingute juhtorganites.
Strateegilised tegevussuunad	➤ Värbame ja hoiame mitmekesiseid talente ➤ Kaasame töötajaid ning tagame avatud organisatsioonikultuuri ➤ Tagame kõigile võrdsed võimalused ettevõttesiseseks karjääri arenguks ➤ Tasustame töötajaid võrdselt ning konkurentsivõimeliselt, makstes kõikidele töötajatele elamisväärtet palka	

2023. aasta vaade: töötajate omadused

Meile on oluline kõikide töötajate võrdne ja aus kohtlemine – diskrimineerimise suhtes soo, rassi, keele, poliitiliste vaadete, vanuse või muude vähemustunnuste alusel kehtib nulltolerants kõikides Ekspress Grupi ettevõtetes.

„Oleme seadnud eesmärgiks, et meie ettevõttes tunneb iga töötaja end hästi ning kõigi ootused on täidetud.“

Rasa Lukaitytė-Vnarauskienė, Leedu Delfi peatoimetaja

Värbamise kontekstis järgime rangelt võrdse kohtlemise põhimõtteid. Võrdse kohtlemise ja kaasatuse soodustamiseks tagavad kõik Ekspress Grupi ettevõtted võimalikult paindlikud töötingimused ning avatud ja erinevusi toetava töökeskkonna.

2022. aastal võtsid mõned grupi meediaettevõtted enda ridadesse tööle nii Ukrainast, Valgevenest kui ka Venemaalt pärit ajakirjanikke, kes olid Ukraina sõja tõttu oma kodumaalt põgenenud. Paljudest toona tööle võetud ajakirjanikest said 2023. aastal tähtajatud töötajad.

„2022. aastal värvatud Ukraina ja Venemaa ajakirjanike panus on olnud märkimisväärne, aidates kaasa Delfi TV ja sellega seotud platvormide kasvule ja edule. Saavutasime hea sünergia leedu- ja venekeelse Delfi vahel, tõlkides oma venekeelse väljaande kolleegide tekste ja videoid. See tõi kaasa ka uusi tellimusi.“

Rasa Lukaitytė-Vnarauskienė, Leedu Delfi peatoimetaja

Kui 2022. aastal kulus palju ressursse välisajakirjanike töö- ja elamislubade saamiseks, on 2023. aasta võimaldanud paremini keskenduda tööalase väärtuse pakkumisele.

„On selge, et tagasi kodumaale pole neil ajakirjanikel võimalik suunduda nii kaua, kui püsib kogu putinlik režiim. Selles valguses on oluline, et Eesti riik võimaldaks sõltumatutel Venemaa ja Valgevene ajakirjanikel teha Eesti toimetuste juures võimalikult segamatult tööd, mis aitab mõnevõrragi paljastada ka sealsete ühiskondade jaoks neid valitseva režiimi tegelikku palet.“

Tarmo Paju, Eesti Delfi tegevtoimetaja

	Eesti		Läti		Leedu	
	M	N	M	N	M	N
Alla 30-aastased töötajad	61	85	15	13	22	65
Alla 30-aastaste töötajate osakaal	21,5%		20%		29,8%	
30–49-aastased töötajad	152	232	39	64	78	101
30–49-aastaste töötajate osakaal	56,7%		73,6%		61,3%	
Üle 50-aastased töötajad	50	98	2	7	12	14
Üle 50-aastaste töötajate osakaal	21,8%		6,4%		8,9%	
Alaliste töötajate arv	262	412	56	83	112	177
Ajutiste töötajate arv	1	3	0	1	0	3
Mittepalgatöötajad, kes pakuvad grupile oma tööjõudu						24
Isikud, kelle tööjõudu pakuvad ettevõtjad, kelle põhitegevust tähistatakse terminiga „tööhõivetegevus”						1
Puudega töötajate arv						13
Osakaal puudega töötajatest, kelle suhtes kehtivad andmete kogumise piirangud						1,17%
Praktikantide arv						81

2023. aasta vaade: rahulolu, võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus

Valdavalt töötavad meie ettevõtte väikestes meeskondades, mis võimaldab juhtidel mikrokliimat lihtsasti jälgida ja parandada. Väärtustame avatud töökultuuri ja diskussiooni ning juhid korraldavad töötajatega regulaarseid üks ühele vestluseid. Laiemat tähelepanu vajavaid teemasid lahendavad ettevõtete personaliosakonnad.

„Oleme oma ettevõtte juhtimiskultuuri üles ehitanud selliselt, et julgustame kõiki töötajaid küsima ja ühendust võtma ükskõik, mis teemal. Kuulame kõik ära ning suuremaid muresid arutame juhtkonna tasandil.“

Erik Heinsaar, Õhtuleht Kirjastus AS tegevjuht

Oleme aastate jooksul teinud turul palgaküsitlusi kindlustamaks, et meie palgasüsteem on õiglane ja konkurentsivõimeline. Näiteks osaleb Delfi Meedia Fontese palgauuringus. Leedu ja Läti Delfi ning D Screens võtavad osa Figure Baltic Advisory palgauuringust. Mitmes grupi ettevõttes on sõltuvalt ametikohast pandud paika tulemustasu süsteem ning palgad vaadatakse koos töötajatega regulaarselt üle. Meie grupis ega tütarettevõtetes ei ole kollektiivlepinguga hõlmatud töötajaid.

„Oleme paljude töötajatega pannud paika selge palgavisiooni tulevikuks, kus töötajal on konkreetsed eesmärgid, mida saavutades saab ta järgmisele palgatasemele.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Sooline võrdsus ja palgalõhe			
Meeste ja naiste keskmise brutotunnitöötasu erinevus (% meessoost palgatöötajate töötasust) (korrigeerimata palgalõhe)	79%*	80,64%	100% (0% palgalõhe)
Juhtpositsioonidel olevate töötajate osakaal	-	4,78%	-
Juhtpositsioonidel olevate naiste osakaal	31%	35,85%	-
Tööga rahulolu			
Vabatahtlik tööjõuvoolavus	10%	13,57%	-
Tööjõuvoolavus kokku		a) 199	
a) arv	-	b) 17,88%	-
b) osakaal			
Käimasolevate töövaidluste arv	1	0	-
Tööandja soovitusindeks (eNPS)	-.**	-.**	-
Diskrimineerimisjuhtumid ja kaebused			
Diskrimineerimisjuhtumite arv***	0	0	0
Läbi töötajatele probleemide tõstatamiseks mõeldud kanali esitatud kaebuste arv	-	0	-
OECD hargmaiste ettevõtete riiklikele kontaktpunktile esitatud kaebuste arv	-	0	-
Diskrimineerimisjuhtumitest ja kaebustest tulenevate trahvide, karistuste ja kahjuhüvitiste kogusumma	-	0	-
Inimõiguste rikkumisega seotud tõsiste juhtumite arv	-	0	-
...neist juhtumid, mis rikuvad OECD hargmaistele ettevõtetele mõeldud suuniseid ja/või ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid	-	0	-
Inimõiguste tõsise rikkumise juhtumitega seotud trahvide, karistuste ja kahjuhüvitiste kogusumma	-	0	-

*2022. aasta mõõdik on ümber hinnatud.

**2022. ja 2023. aastal ei hinnatud kõikides Ekspress Grupi ettevõtetes tööandja soovitusindeksit (eNPS). ESG strateegia juurutamisprotsessi käigus soovime ühtlustada töötajate rahulolu hindamise meetodikat ning koguda regulaarselt tagasisidet töökeskkonna kohta. Tööandja soovitusindeksit hindas 2022. aastal Delfi Meedia (eNPS: 37). 2023. aastal Digital Matter Leedu (eNPS: 48), Delfi Meedia (eNPS: 31), Leedu Delfi (eNPS: 51), Läti Delfi (eNPS: 34,5), Geenius Meedia (eNPS: 79), Öhtuleht Kirjastus (eNPS: 80).

***Ettevõttes ametlikult registreeritud või asjakohase asutuse algatatud juhtumite arv.

“Koolitasime 2023. aastal oma töötajaid ahistamise, diskrimineerimise ja töökiusu teemadel, et parandada oma töötajate teadlikkust ning aidata niisuguseid juhtumeid tööelus ära tunda.”

Mailis Neppo, Delfi Meedia ESG valdkonna juht

2023. aasta vaade: professionaalne ja personaalne areng

2023. aastal algatasime töötajate arenguprogrammi, keskendudes meediaspetsiifilistele oskustele ja juhtimiskoolitusele. Järgmistel aastatel plaanime neid programme laiendada, et hõlmata laiemat valikut oskusi ja teha arenguprogramm kättesaadavaks suuremale hulgale töötajatele kõigis meie tütarettevõtetes.

Meie tütarettevõtted pakuvad töötajatele aina enam võimalusi võtta osa nii erialastest kui ka üldharivatest koolitustest ka arenguprogrammi väliselt. Koolituste sisu on kooskõlas ametikohtade eripäraga. 2023. aastal korraldasid ettevõtted koolitusi muu hulgas ajakirjanduseetika, tehisintellekti, juhtimise, infoturbe, andmetöötluse ja avaliku esinemise valdkonnas. 2024. aastal plaanivad meie tütarettevõtted koolitada oma töötajaid muu hulgas eetiliste reklaamitavade ja tööstusharu standardite kohta ning andmekaitse küsimustes.

„Tihti väljendavad töötajad ise oma initsiatiivi saada koolitusi näiteks ajakirjanduslike või IT-oskuste parandamiseks. Selliste koolituste ja arutelude korraldamine aitab töötajatel turuseisu ja valitsevate trendidega paremini kursis olla.“

Tautvydas Mikalajūnas, Lrytase tegevjuht ja peatoimetaja

Üldhariduse huvides, aga ka valdkonnaspetsiifilise ajakirjanduse toetamiseks, on grupi ettevõtted 2023. aastal harinud oma töötajaid näiteks investeerimise ja vaimse tervise teemadel.

„Oleme korraldanud ka otseselt tööga mitteseotud koolitusi, näiteks psühholoogia ja spordi valdkonnas, et hoida ja parandada meeskonna ühtekuuluvustunnet.“

Mihkel Luks, Linna Ekraanide tegevjuht

Lrytas on loonud ettevõttesisesese teabejagamiskeskonna, kus töötajad saavad üksteisega jagada uusi teadmisi, nõuandeid ja õppematerjale seotult digioskustega.

Töötajate arenguvõimaluste suurendamiseks on mõeldud ka Hans H. Luige nimeline koolitusstipendium, mille abil saavad töötajad läbida täienduskoolitusi, mis ei ole otseselt seotud nende töövaldkonnaga. Stipendiumeid jagatakse kolm korda aastas ning suurel määral kasutatakse stipendiumit uute valdkondade õppimiseks, aga ka erialaste väliskonverentside külastamiseks.

2023. aastal stipendiumi saanud töötajad ettevõtte kaupa:

➤ Delfi Meedia AS	8
➤ Delfi AS	18
➤ Delfi UAB	14
➤ Õhtuleht Kirjastus AS	7
➤ Lrytas UAB	4
➤ Digital Matter UAB	3

Samuti on meie tütarettevõtted võtnud sihiks pidada kõigi töötajatega regulaarseid arenguveestlusi, et jagada konstruktiivset tagasisidet töötulemuste kohta ning kannustada pidevat arengut.

„Lõime 2022. aastal võimaluse võtta iga viie aasta tagant kuu loomepuhkust, mille ajal säilib pool palgast. Puhkeaja vaatenurgast on loomepuhkuse mõjud olnud ilmselgelt positiivsed, see on võimaldanud töötajatel tegeleda asjadega, millega töö kõrvalt pole võimalik. Toimetuse tööprotsesse ei ole samas selline arv loomepuhkusi ülemäärana palju mõjutanud.“

Urmo Soonvald, Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Keskmine koolitustundide arv töötaja kohta	-	6,7	-

2023. aasta vaade: tervis ja heaolu

Meie grupi ettevõtetes pakuvad oma töötajate heaolu toetamiseks mitmesuguseid hüvesid. Paljudes ettevõtetes on kasutusel sporditoetus, täiendav ravikindlustus ning võimalus anonüümselt pöörduda psühholoogi poole kas majasiseselt või väliste partnerite kaudu.

„Kuigi meie ettevõtetes on hübriidtööd tehtud juba mitu aastat, siis 2023. aasta tõi uusi väljakutseid töötajate ohutuse parandamisel. Keskendusime oma ohutusalase lähenemisviisi ajakohastamisele, et see vastaks paremini hübriidtööjõu muutuvatele vajadustele ning pakkusime jätkuvalt ressursse nii füüsilise kui ka vaimse tervise toetamiseks kaugtöökeskkonnas.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Tööõnnetused ja ajakirjanikevastased rünnakud

Lähtuvalt grupi ettevõtete äritegevuse iseloomust on võimalus tööõnnetuste tekkimiseks väike. Tööõnnetuste ärahoidmiseks järgime ühtset ohutusalast lähenemist, Eesti, Läti ja Leedu seadusi ning teeme regulaarselt ohutuskoolitusi. Õnnetuse korral on meil terviklik reageerimisplaan, mis sisaldab viivitamatut arstiabi, uurimist ja hilisemaid meetmeid õnnetuse kordumise vältimiseks. 2023. aastal uuendas Delfi Meedia töökeskkonna riskianalüüsi, millest lähtuvalt on plaanis 2024. aastal luua ergonomilised töökohad.

Tööõnnetuste kõrval on meediaetevõtetes võimalikud ka ajakirjanikevastased rünnakud. 2023. aastal ei rünnatud ühtegi Ekspress Grupi ajakirjanikku füüsiliselt (2022. aastal toimus kaks rünnakut), küll aga pandi toime üks varavastane süütegu, mida on alust seostada kannatanu ajakirjandusliku tegevusega. Juhtumit menetleb politsei.

Läti Delfi ajakirjanikud kogesid aasta jooksul agressiivseid verbaalseid rünnakuid veebikeskkonnas, ühel juhul pöörduiti olukorra lahendamiseks ka politseisse, kus juhtum on veel uurimisel. Geenius Meedia, Õhtuleht Kirjastus ja Delfi Meedia on ühe verbaalse rünnaku lahendamiseks pöördunud ühiselt kohtusse, menetlus on käimas.

„Üldiselt on oht ajakirjanike tervisele ja heaolule järjepidevalt kasvanud nii Eestis kui ka mujal läänemaailmas ühiskondade polariseerumise, sõja- ja mõjutustegevuse tõttu. See puudutab üleüldist verbaalsete ähvarduste ja solvangute hulga kasvu nii otse kui ka avalikus ruumis, sealhulgas sotsiaalmeedias või kommentaariumides. Meie poliitika on ühemõtteline - igast ohust tuleb esimesel võimalusel politseile teada anda.“

Tarmo Paju, Eesti Delfi tegevtoimetaja

Toimetused tajuvad süveneva ohuna ka suurenevat vaigistuskaebuste mahtu, mida esitatakse tihti ajakirjanike vastu personaalselt ning mis takistavad toimetuste operatiivset tööd ja mõjutavad ettevõtete finantsseisu. Delfi Meedia kannab ka personaalsete kohtumenetluste puhul kõik kulud. Arvestades Delfi Meedia kiiresti kasvanud rolli Venemaa ja Valgevene kuritegelike režiimide tegevuse aktiivsel paljastamisel tuleb füüsiliste rünnakute ohu kõrval rohkem tähelepanu pöörata ka küberrünnakutele, sh doksimisele, millega võivad ohtu sattuda nii ettevõtete kui ka ajakirjanike delikaatsed andmed. Ettevõtte juhtkond otsib lahendusi probleemi maandamiseks.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Töötajate tervis ja ohutus			
Tööõnnetuste, tööga seotud ja muude tervisehäirete tõttu kaotatud tööpäevade			
a) arv	a) 130	a) 0	
b) osakaal	b) -	b) 0%	0
Töölt puudunud päevade			
a) arv	a) 8627	a) 5234	
b) osakaal	b) -	b) 1,88%	-
Tööõnnetuste arv			
a) arv	a) 8*	a) 0	
b) osakaal	b) -	b) 0%	0

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Tööga seotud tervisehäirete arv	0	6	0
Surмага lõppenud tööõnnetuste arv	0	0	0
Ajakirjanikevastaste rünnakute arv	2	2	0
Töö- ja eraelu tasakaal			
Töötajate osakaal, kes võtsid puhkust perekondlikel põhjustel			
a) mehed	a) -	a) 10,32%	-
b) naised	b) -	b) 10,07%	-
c) kokku	c) 11%	c) 20,38%	-
Vanemapuhkusel olnud töötajate määr,			
a) kes naasid tööle M/N;	a) 49%	a) 83,33%/33,33%	-
b) kes 12 kuu pärast töötasid ettevõttes M/N	b) 71%	b) 83,33%/83,33%	-

* Tööõnnetused olid eri ettevõtetes seotud kukkumistega ning ühel juhul ründas Express Posti lehekandjat koer.

KESKKONNAMÕJU

Ressursikasutus ja kliimamõju

Kuigi meediasektori keskkonnamõju on pigem väike, on kliima- ja laiemalt keskkonnamõju juhtimine kestliku ja vastutustundliku ettevõtte jaoks vältimatut. Oma olulised keskkonnavaldkonna mõjukohad kaardistasime ESG strateegia loomise käigus, kus arvestasime ka oma tarneahelaga, sest oma keskkonnamõju saame suuresti juhtida just tarneahela suunamise kaudu. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 3-5.

Ekspress Grupi keskkonnamõju on seotud eelkõige trükkimisega – meie ettevõtted annavad välja ajalehti, ajakirju ja raamatuid. Kuid ka veebiformaadi puhul on oluline jälgida, milliseid energiaallikaid kasutatakse tootmise ja veebiplatvormide ülalhooldamiseks vajaliku infrastruktuuri töös ning milline on digimeedia tarbijate seadmete energiakasutuse keskkonnamõju. Paberlehe või -ajakirja puhul annab positiivse panuse, kui lugeja seda pereliikmete või töökaaslastega jagab ning hiljem vanapaberina taaskasutusse suunab.

Oleme juba suures osas loobunud paberil trükitud arvete väljastamisest, saadame välja minimaalselt paberil trükitud turundusmaterjale ning meie tütarettevõtted kasutavad ürituste korraldamisel valdavalt taaskasutatavaid rekvisiite.

ESG strateegia		
Ambitsioon	Oma tegevuses	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vähendame järjepidevalt nii organisatsiooni kui ka teenuste ja toodete kliimamõju. ➤ Parandame oma tegevuste ja toodete ressursitõhusust.
	Tarneahelas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nõuame, et meie tarnijad on kooskõlas meie jätkusuutlikkuse ambitsioonide ja väärtustega ning järgivad sektorile kohaseid ESG tavasid. ➤ Arvestame toodete ja teenuste ostmisel keskkonnamõjuga, kui see on asjakohane ja võimalik.
Eesmärk	Oma tegevuses	➤ Ekspress Grupi digitaalsed ettevõtted vähendavad väärtusahelaülel kliimamõju Pariisi kokkuleppe kohaselt aastaks 2030 ning saavutavad kliimanetraalsuse aastaks 2050.
	Tarneahelas	➤ Kõik meie peamised tarnijad järgivad sektorile kohaseid ESG põhimõtteid.
Strateegilised tegevussuunad	Oma tegevuses	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Seame paika kontserniülese keskkonnajuhtimise ja raporteerimise süsteemi ➤ Parandame ressursitõhusust ja vähendame kõikide ettevõtete otsest kliimamõju ➤ Vähendame järjepidevalt digitoote mõju intensiivsust ➤ Vähendame järjepidevalt trükiväljaannete keskkonnamõju
	Tarneahelas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kaasame kõrge riskiga tarnijaid meie jätkusuutlikkuse ambitsioonide täitmisesse ➤ Eelistame keskkonnasäästlikke tooteid ja teenuseid

Kontserniülese keskkonnajuhtimis- ja aruandlussüsteemi väljatöötamine on praegu algusjärgus. Eeldame, et see hakkab täielikult tööle 2024. aasta lõpuks koos tsentraliseeritud andmekogumissüsteemi ja regulaarsete keskkonnategevuse tulemuslikkuse ülevaadetega.

2023. aasta vaade: kliimamuutus

Ekspress Grupi ega tütarettevõtete haldus-, juht- ja järelevalveorganite tasustamisel ei arvestata kliimaga seotud kaalutlusi. Haldus-, juht- ja järelevalveorganite tasustamise põhimõtete kohta saab täpsemalt lugeda aastaaruande alampeatükist „Hea ühingujuhtimise tava aruanne“.

2023. aastal algatasime grupiülel kliimarisikide eelhindamise. Hinnangu valmides plaanime riskihindamisega arvestada ka Pariisi leppe eesmärkidega kooskõlas oleva kliimamuutuste leevendamise üleminekukava ja üldise kliimapolitiika väljatöötamisel, mille soovime grupiülel kasutusele võtta 2024. aasta lõpuks. Sealjuures kavatseme üleminekukava ja kliimapolitiika esialgseid raamistikke katsetada ja täiustada pidevalt.

Sammud targema energiatarbimise suunas

Õhtuleht Kirjastus ja Delfi Meedia on juba hakanud astuma samme oma kliimamõju vähendamiseks energiatarbimise juhtimise abil, ning paigaldanud 2023. aastal enda kontoriruumide valgustitele liikumisandureid. Liikumisandureid kasutavad kas osaliselt või täielikult juba ligi pooled meie tütarettevõtetest. Samuti on Õhtuleht Kirjastus ja Delfi Meedia meediaettevõtted hakanud teadlikumalt juhtima enda jahutus-, soojendus- ja ventilatsiooniseadmete tööd.

Lisaks kasutatakse kõigis meie tütarettevõtetes aktiivselt kaugtöö võimalusi.

Lrytas Leedus kolis 2023. aastal uude A-energiaklassi kontorihoonesse, mis on sertifitseeritud LEED plaatina ehk kõrgeima taseme järgi. LEED arvestab sertifitseerimisel lisaks hoonete energiasäästlikkusele ka ehituspaiga kestlikkust, veekasutuse tõhusust, materjalide ja ressursside kasutust ning sisekeskkonna kvaliteeti. Läti Delfi teeb ettevalmistusi BREEAM sertifikaadiga kontorihoonesse kolimiseks.

Energiatarbimine ja kliimamõju

Kuivõrd meie tütarettevõtted on ESG strateegia rakendamisel eri etapis, ei ole me 2023. aastal hinnanud grupi energiatarbimist ega kliimamõju täies mahus. Kaasasime energiatarbimise andmete esitamisse ja kliimamõju arvutusse Ekspress Grupi tegevuse mõju ja järgmiste tütarettevõtete mõju: Delfi Meedia AS, Geenius Meedia OÜ, Linna Ekraanid OÜ, Biļešu Paradīze SIA, D Screens SIA, Delfi AS (Läti), Delfi UAB ja Lrytas UAB (IV kvartal, alates millest on ettevõttel eraldiseisev kontor).

Energiatarbimine ja energiaallikate jaotus	2023*
Fossiilenergia tarbimine kokku (MWh)	1 940,3
Fossiilsete allikate osakaal energia kogutarbimises (%)	69,1
Tuumaallikatel põhineva energia tarbimine (MWh)	195,2
Tuumaenergia osakaal energia kogutarbimises (%)	6,9
Taastuvate allikate (sh biomass) kütusetarbimine (MWh)	0
Taastuvatel allikatel põhineva ostenud või omandatud elektri, auru ja jahutuse tarbimine (MWh)	603,8
Muuks kui kütuseks kasutatava oma toodetud taastuenergia tarbimine (MWh)	0
Taastuenergia tarbimine kokku (MWh)	603,8
Taastuvate allikate osakaal energia kogutarbimises (%)	21,5
Mittefossiilsete taastumatute energiaallikate** tarbimine kokku (MWh)	70,1
Mittefossiilsete taastumatute energiaallikate tarbimise osakaal kogutarbimises (%)	2,5
Energia kogutarbimine (MWh)	2 809,4

*ei hõlma kontserni energiatarbimist täies mahus

**mittefossiilsete taastumatute energiaallikatena on käsitletud olmeprüügi ja turvast

Hindasime grupi ettevõtete kliimamõju tegevuskontrolli põhimõttel koostöös väliste ekspertidega. Metoodika põhineb rahvusvaheliselt tunnustatud Greenhouse Gas (GHG) Protocoli standardil. Eestis asuvate ettevõtete puhul jälgisime lisaks Kliimaministeeriumi suuniseid, Leedu ja Läti ettevõtete puhul asendasime Eesti-spetsiifilised eriheitetegurid asjakohaste eriheiteteguritega Ühendkuningriigi keskkonna-, toidu- ja maaeluumeti andmebaasist.

GHG Protocol jagab ettevõtte kasvuhoonegaaside (KHG) heite kolme mõjualasse:

- **Mõjuala 1** käsitleb kasvuhoonegaaside otsest emissiooni ettevõtte enda või ettevõtte kontrollitud allikatest. Sinna hulka kuulub näiteks heide sõidukikütustest.
- **Mõjuala 2** käsitleb kasvuhoonegaaside kaudset emissiooni ostenud energia tarbimisest.
- **Mõjuala 3** käsitleb kasvuhoonegaaside kaudseid heitkoguseid ettevõtte väärtusahelast asjakohastes kategooriates. Kolmanda mõjuala kategooriatest on täiel määral kaetud kapitalikaubad, kütuse ja energiaga seotud tegevus, transport ja turustus, jäätmed, ärireisid ning töötajate tööle- ja kojusõit. Ostenud kaupade ja teenuste kategooriast on täiel määral kaetud välireklaamiettevõtete tegevus, meediaettevõtete puhul kontorikaubad ning Eesti meediaettevõtete puhul paberväljaannetega seotud mõju. Osaliselt on kaetud emaettevõtte, Lrytase ja Biļešu Paradīze mõju. Delfi Meedia ja Geenius Meedia puhul, kes levitavad paberväljaandeid, on arvatud ka transpordi mõju väärtusahela järgnevates etappides ja müüdüd toodete käitlemise mõju olulusringi lõpus – teistele ettevõtetele need kategooriad asjakohased ei ole.

Möödik	2023*
1. mõjuala KHG heide	
1. mõjuala KHG koguheide (CO ₂ ekvivalenttonnides)	138,8
2. mõjuala KHG heide	
Asukohapõhiselt mõõdetud 2. mõjuala KHG koguheide (CO ₂ ekvivalenttonnides)	934,8
Turupõhiselt mõõdetud 2. mõjuala KHG koguheide (CO ₂ ekvivalenttonnides)	1 011,9
3. mõjuala olulised KHG heitkogused	
Kaudne (3. mõjuala) KHG koguheide üldkogus (CO ₂ ekvivalenttonnides)	4 008
1. Ostetud kaubad ja teenused**	2 059
2. Kapitalikaubad	323,4
3. Kütuse ja energiaga seotud tegevus (mis ei kuulu 1. või 2. mõjualasse)	164,8
4. Transport ja turustus väärtusahela eelnevates etappides	1,7
5. Tegevuse käigus tekkinud jäätmed	10,7
6. Ärireisid	281,8
7. Töötajate tööle- ja kojusõit	776,9
9. Transport väärtusahela järgnevates etappides	389,6
12. Müüdüd toodete käitlemine olelusringi lõpus	0
KHG heide kokku	
KHG heide kokku (asukohapõhine) (CO ₂ ekvivalenttonnides)	5 081,4
KHG heide kokku (turupõhine) (CO ₂ ekvivalenttonnides)	5 158,5

*ei hõlma kontserni kliimamõju täies mahus

**sisaldab muu hulgas pilveandmetöötluste ja andmekeskusteenuste mõju

Arvestame kliimamõju analüüsi tulemustega oma kliimapoliitika loomisel ning strateegiate väljatöötamises, sh sihipäraste kliimamõju vähendamise meetmete kujundamisel terves grupis ning plaanime edaspidi hinnata energiatarbimist ja kliimamõju grupiüleselt.

2023. aasta vaade: ressursikasutus ja ringmajandus

Algasime 2023. aastal ressursikasutuse ja ringmajandusega seotud riskide hindamise ja plaanime põhjaliku hindamise lõpetada 2024. aastal. Seejuures kavandame väiksemaid riskianalüüse igal aastal. Oleme siiski juba 2023. aasta jooksul liikunud eri tegevusvaldkondades väikeste sammudega ressursikasutuse vähendamise poole.

„2023. aastal iseloomustas meie püüdlusi kestliku arengu teel eelkõige suundumus vähendada trükitoodete keskkonnamõju. Need on meie esimesed sammud, mis panevad aluse laiemale keskkonnamõjule, sealhulgas digitaalsele jätkusuutlikkusele.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Print

Meie trükimeedia ettevõtte jälgivad pidevalt oma printväljaannete koguseid, tagastuste arvu ning optimeerivad selle järgi tiraaže. Kui tagastamisvajadus siiski tekib, suunatakse trükised ümbertöötamisele. 2023. aasta alguses otsustas Õhtuleht Kirjastus kandefirma hinnatõusu tõttu loobuda ühest kandepäevast nädalas ning Õhtuleht ilmus varasema kuue asemel viis päeva nädalas. Ka Geenius Meedia on vähendanud oma paberväljaannete tiraaže ning 2023. aasta detsembrist annab Delfi Meedia ajakirja Tervis Pluss välja vaid veebis.

„Kuigi otsus ühest kandepäevast loobuda sai tehtud eeskätt ärilistel kaalutlustel, on sellel selge positiivne keskkonnamõju.“

Erik Heinsaar, Õhtuleht Kirjastuse tegevjuht

2024. aasta aprillis lõpetab Eesti Päevaleht (EPL) nädala sees paberil ilmumise ning jätkab Delfi portaali koosseisus digiväljaandena. Paberil jääb ilmuma EPLi nädalalõpulisa LP, milles avaldatakse pikema ja põhjalikumaid artikleid.

Mõõdik	2023
Müümata jäänud pabertoodete osakaal*	53,06%
...sellest taaskasutusse võetud	100%

*Printtoodete ettevõtete (Delfi Meedia, Geenius Meedia, Õhtuleht) keskmine.

Jäätmed

Juba mitmendat aastat kogub valdav osa meie tütarettevõtetest kontoriruumides oma jäätmeid liigiti. Väliekraaniettevõtte D Screens Lätis on hakanud kasutama vanade ekraanide osi toimivate seadmete varuosadena.

2023. aasta vaade: tarneahel

Oluline osa meie keskkonnamõjust tuleneb väärtusahelast. Saame seda mõju juhtida, kui valime oma tarnijaid ja teenusepakkujaid teadlikult ning peame aktiivset diskussiooni koostööpartneritega, et mõjutada neid tegema kestlikumaid ja vastutustundlikumaid valikuid.

Hakkasime 2023. aastal lõimima kestlikkuse kriteeriume oma ostupõhimõtetesse, keskendudes eelkõige keskkonnahoidlikele toodetele ja teenustele. See on oluline samm ja kavatsame neid kriteeriume lähiaastatel laiendada. See hindamine on osa meie laiemast algatusest teha koostööd tarneahela partneritega ja julgustada säästvate tavade kasutuselevõttu. Meie eesmärk on luua igakülgne arusaam tarnijate pühendumusest ESG standarditele ja järk-järgult suurendada nende põhimõtete vastavuses olevate tarnijate osakaalu. Tarneahela keskkonnamõju vähendamiseks peame silmas järgmist.

- 1. Keskkonnasäästlik trükiteenus:** kasutame kahe trükikoja – Printall ja Kroonpress – trükiteenust. Mõlemal trükikojal on paigas keskkonnapoliitika, olemas on ISO 14001 sertifikaat ja kestlikult majandatud metsast pärit paberi kasutamise sertifikaadid FSC® ja PEFC™, lisaks ka Põhjamaade luigemärgise ja Euroopa Liidu ökomärgise kasutuslitsentsid.
- 2. Paberi valik:** meie trükiteenuse partner Printall kasutab paberijäätmetest ning ehituspuidu valmistamiseks kõlbmatutest puidujäätmetest toodetud paberit, kütusena kasutamise asemel võimaldab see pabertoodete kasutamise kaudu luua rohkem lisaväärtust. Sellega aitame kaasa paberi ringlusmäära paranemisele, panustades globaalse suurprobleemi lahendamisse.
- 3. Jäätmed:** trükiteenuste osutaja sõnul läheb tootmises umbes 1/5 pabermaterjalist vältimatult lõikevarudeks ja seadistuseks, muus osas otsitakse säästuvõimalusi. 98% kõikidest jäätmetest läheb taaskasutusse. Trükimasinate kuivatusjäakide järelpõletid aitavad vähendada tekkivat õhusaastet.

Lisaks trükiväljaannete pingutustele kaalub Läti välireklaami ettevõtte D Screens tarnijate valikul ühe kriteeriumina energiakasutust ruutmeetri kohta ning jälgib CO₂ heite sertifikaate. Linna Ekraanid Eestis on samuti peamiselt jälginud tarnijate pakutavate toodete energiasäästlikkust ning aina enam ka tootmisest tekkivat jalajälge.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Peamiste tarnijate osakaal, kes järgivad Ekspress Grupiga samu ärilise käitumise tavasid	-*	-*	-
Peamiste tarnijate osakaal, kes järgivad ESG põhimõtteid	-*	-*	100%
Jätksuutlikku päritolu, ringlusse võetud ja/või sertifitseeritud paberi osakaal Delfi Meedias/Geenius Meedias/Õhtuleht Kirjastus	12%/-	72,2%/38,4%/26,8%	-

*2022. ja 2023. aastal ei olnud Ekspress Grupis veel grupiüleseid kriteeriume tarnijate hindamiseks, mistõttu ei ole võimalik neid näitajaid veel esile tuua.

Euroopa Liidu taksonoomiamääruse aruandlus

Euroopa Liidu rohelepe eesmärkide elluviimiseks võttis Euroopa Komisjon 2020. aastal vastu kestlike majandustegevuste klassifitseerimissüsteemi (taksonoomiamäärus) eesmärgiga soodustada erasektori investeeringuid kestlikesse majandustegevustesse. Taksonoomiamäärus seab kindlad nõuded ning tehnilised sõelumiskriteeriumid majandustegevustele, mis aitaksid kaasa ELi keskkonnanäesmärkide täitmisele.

2021. aastal võeti vastu taksonoomiamääruse kliimaeesmärkide delegeeritud akt (kliimaakt), mis sätestab tehnilised sõelumiskriteeriumid üheksa majandussektori tegevustele. Nende kriteeriumidega keskenduti majandustegevustele ja sektoritele, millel on suurim võimalus panustada ELi kliimaeesmärkide saavutamisse. Lähtuti majandustegevuste kasvuhoonegaaside koguheitest või potentsiaalset toetada kasvuhoonegaaside vältimist, sidumist või pikaajalist säilitamist. 2023. aastal täiendati taksonoomiamäärust keskkonna delegeeritud akti (keskkonnaakti) vastuvõtmisega. Keskkonnaaktis keskendutakse ülejäänud neljale keskkonnanäesmärgile: vee- ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja tõrje, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.

Ekspress Grupi tegevused on käsitletud kliimaaktis välja toodud tegevustes, kuid mitte keskkonnaaktiga käsitletud tegevuste nimekirjas. Seetõttu lähtub Ekspress Grupi taksonoomiamääruse aruandlus kliimaaktist.

Suure börsiettevõttena on Ekspress Grupil kohustus hinnata kontserni panust kliimamuutuste leevendamisse ja kliimamuutustega kohanemisse taksonoomiamääruse kohaselt kolme tulemusnäitaja abil:

- taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuste osakaal käibes,
- taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevustega seotud kapitalikulud,
- taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevustega seotud tegevuskulud.

ASi Ekspress Grupp taksonoomiaalased tegevused*

Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevusega seotud toodetest või teenustest saadud käibe osakaal 2023. aastal

Majandustegevus	2023			Olulise panuse kriteeriumid							Taksonoomiaga kooskõlas olevate (A.1) või taksonoomias käsitletute (A.2) käibe osakaal %, aasta 2022
	Kood	Käive tuh EUR	Käibe osakaal %	Kliimamuutuste leevendamine	Kliimamuutustega kohanemine	Vesi	Saastus	Ringmajandus	Elurikkus		
A. TAKSONOOMIAS KÄSITLETUD TEGEVUS											
A.1. Keskkonناسäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas)*											
A.1. Keskkonناسäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas) kokku	-	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Millest toetav tegevus		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Millest ülemineku tegevus		0	0,00%	0,00%						0,00%	
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonناسäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas)											
6.6. Kaubaveoteenused maanteel	CCM/CCA 6.6	523	0,71%	käsitletud	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	1,87%	
13.1. Looe-, kunst- ja meelelahutustegevus	CCA 13.1	973	1,33%	käsitlemata	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,91%	
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonناسäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas) kokku		1 496	2,05%	0,71%	1,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	
KOKKU (A.1 + A.2)		1 496	2,05%	0,71%	1,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	
B. TAKSONOOMIAS KÄSITLEMATA TEGEVUS											
Taksonoomias käsitlemata tegevus (B)		71 591	97,95%								
KOKKU (A + B)		73 086	100,00%								

* Kontsernil puuduvad taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud käive, kapitali- ja tegevuskulud (vt alapeatükki „Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine“).

Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevusega seotud toodete või teenuste kapitalikulude osakaal 2023. aastal

Majandustegevus	2023			Olulise panuse kriteeriumid						Taksonoomiaga kooskõlas olevate (A.1) või taksonoomias käsitletute (A.2) kapitalikulude osakaal %, aasta 2022
	Kood	Kapitalikulud tuh EUR	Kapitalikulude osakaal %	Kliimamuutuste leevendamine	Kliimamuutustega kohanemine	Vesi	Saastus	Ringmajandus	Elurikkus	
A. TAKSONOOMIAS KÄSITLETUD TEGEVUS										
A.1. Keskkonnasäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas)*										
A.1. Keskkonnasäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas) kokku	-	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest toetav tegevus		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest ülemineku tegevus		0	0,00%	0,00%						0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas)										
6.6. Kaubaveeteenused maanteel	CCM/CCA 6.6	0	0,00%	käsitletud	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
13.1. Loomes-, kunstija meelelahutustegevus	CCA 13.1	0	0,00%	käsitlemata	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas) kokku		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KOKKU (A.1 + A.2)		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B. TAKSONOOMIAS KÄSITLEMATA TEGEVUS										
Taksonoomias käsitlemata tegevus (B)		7 937	100,00%							
KOKKU (A + B)		7 937	100,00%							

* Kontsernil puuduvad taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud käive, kapitali- ja tegevuskulud (vt alapeatükki „Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine“).

Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevusega seotud toodete või teenuste tegevuskulude osakaal 2023. aastal

Majandustegevus	2023			Olulise panuse kriteeriumid						Taksonoomiaga kooskõlas olevate (A.1) või taksonoomias käsitletute (A.2) tegevuskulude osakaal %, aasta 2022
	Kood	Tegevuskulud tuh EUR	Tegevuskulude osakaal %	Kliimamuutuste leevendamine	Kliimamuutustega kohanemine	Vesi	Saastus	Ringmajandus	Elurikkus	
A. TAKSONOOMIAS KÄSITLETUD TEGEVUS										
A.1. Keskkonnasäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas)*										
A.1. Keskkonnasäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas) kokku	-	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest toetav tegevus		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest ülemineku tegevus		0	0,00%	0,00%						0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas)										
6.6. Kaubaveoteenused maanteel	CCM/CCA 6.6	0	0,00%	käsitletud	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
13.1. Looe-, kunsti- ja meelelahutustegevus	CCA 13.1	0	0,00%	käsitlemata	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas) kokku		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KOKKU (A.1 + A.2)		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B. TAKSONOOMIAS KÄSITLEMATA TEGEVUS										
Taksonoomias käsitlemata tegevus (B)		0	0,00%							
KOKKU (A + B)		0	0,00%							

* Kontsernil puuduvad taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud käive, kapitali- ja tegevuskulud (vt alapeatükki „Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine“).

Arvestusmetoodika

Müügituluga seotud tulemusnäitaja

Nimetajasse on arvestatud müügitulu, mis tekib kontserni äritegevuse käigus ja mis on kajastatud vastavalt rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 1 paragrahvi 82 punktile a. Kontserni põhitegevus hõlmab veebimeedia sisutootmist ning ajalehtede, ajakirjade ja raamatute kirjastamist. Kontsern haldab ka elektroonilist piletimüügiplatvormi ja piletimüügikohtasid ning pakub väliekraanide teenust Eestis ja Lätis. Samuti kasvab meelelahutusürituste ja temaatiliste konverentside korraldamise tähtsus kontserni tegevuses. Kontserni põhitegevusi toetavad infotehnoloogia arendus, audiovisuaalse produktsiooni lahendused ja reklaampindade rent ja kuni 2023. aasta juulini ka paberväljaannete kojukanne. Lugejasse on arvestatud kontserni müügitulud, mis vastavad taksonoomia kliimaaktis välja toodud tegevuste kirjeldustele.

Müügituluga seotud peamiste tulemusnäitajate topeltarvestamise vältimiseks vaadeldi iga müügitulu kategooriat eraldiseisvalt. Lisaks kaardistati kontserniülesed tehingud.

Kapitalikuludega seotud tulemusnäitaja

Nimetajasse on arvestatud kontserni 2023. aastal tehtud investeeringud. Kontsern investeeris aruandeaastal materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning võttis arvele uusi IFRS 16 arvestusest tulenevaid rendilepinguid.

Kontsernil puuduvad kapitalikulud, mis on: a) seotud müügituluga seonduvate tegevustega, mis vastavad taksonoomiamäärusega käsitletud majandustegevustele; b) osa kavast laiendada taksonoomiaga kooskõlas olevat majandustegevust või võimaldada taksonoomias käsitletud majandustegevusel muutuda taksonoomiaga kooskõlas olevaks; c) seotud toodangu ostmisega taksonoomiaga käsitletud majandustegevusest ja individuaalsete meetmetega, mis võimaldavad sihttegevustel muutuda vähese CO₂ - heitega tegevusteks või tuua kaasa kasvuhoonegaaside vähenemise. Seetõttu puuduvad kontsernil taksonoomiamäärusega käsitletud kapitalikulud, mida kaasata lugejasse, ning kontsern raporteerib kõik kapitalikulud taksonoomiamäärusega käsitlemata kuludena.

Tegevuskuludega seotud tulemusnäitaja

Vastavalt taksonoomiamäärusele peab tegevuskulude nimetaja hõlmama otseseid kapitaliseerimata kulusid, mis on seotud teadus- ja arendustegevuse, hoonete renoveerimise meetmete, lühiajalise rendi, hoolduse ja remondiga, ning kõiki muid otseseid kulusid, mis on seotud materiaalse põhivara igapäevase teenindamisega ettevõtja poolt või kolmanda isiku poolt, kellele tegevus on edasi antud, ja mis on vajalikud sellise vara jätkuva ja tõhusa toimimise tagamiseks.

Kontsernil puuduvad taksonoomiamääruse definitsioonile vastavad tegevuskulud, mis on seotud müügituluga seonduvate tegevustega, mis vastavad taksonoomiamäärusega käsitletud majandustegevustele. Seetõttu puuduvad kontsernil taksonoomiamääruse definitsioonile vastavad tegevuskulud.

Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine

Tulemusnäitajate arvutuse jaoks hindas kontsern esimese sammuna, millised kontserni tegevused on taksonoomiamäärusega käsitletud. Kontsern lähtus kliimaaktis loetletud tegevuste NACE koodidest ning tegevuste kirjeldustest.

Kliimaeesmärkidesse panustavad tegevused jagunevad taksonoomiamääruse kohaselt kolmeks: vähese heitega tegevused, toetavad tegevused ning üleminekutegevused. Vastavalt kliimaakti selgitustele lugesime kliimamõjuga kohanemise eesmärgiga käsitletuks ainult kohanemiseesmärki toetavad tegevused.

Kontserni müügituluga seotud tegevustest on taksonoomiamäärusega käsitletud kaks majandustegevust:

- Perioodika kojukanne kuni 2023. aasta juulini, mis vastab kliimaaktis välja toodud tegevusele 6.6 Kaubaveeteenused maanteel (NACE H53.1.0) ning mis saab kliimaakti kohaselt olla kas vähese heitega tegevus või üleminekutegevus.
- Ürituste korraldamine, mis vastab kliimaaktis välja toodud tegevusele 13.1 Loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus (NACE R90), mis on kliimaakti kohaselt kliimamuutustega kohanemist toetav tegevus.

Taksonoomiamäärusega käsitletud majandustegevustest tegeleb AS Ekspress Grupp ka grupisiselt andmetöötluse ja veebimajutusega, mis vastab kliimaaktis välja toodud tegevusele 8.1 Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused (NACE J63.11), kuid ei paku teenust välistele klientidele. Seetõttu puudub ASil Ekspress Grupp taksonoomiamäärusega käsitletud müügitulu ja antud tegevust ei arvesta kontsern taksonoomiamäärusega käsitletud tegevuste hulka.

Taksonoomiamäärusega kooskõla hindamiseks on vaja hinnata kas tegevusi võib pidada keskkonناسäästlikuks ehk kas tegevused vastavad järgmistele nõuetele:

- Tegevus aitab oluliselt kaasa ühe või mitme keskkonناسäästmise saavutamisele;
- Tegevus ei tekita olulist kahju ühelegi teisele keskkonناسäästmisele;
- Tegevus toimib minimaalseid kaitsemeetmeid järgides
- Tegevus vastab tehnilistele sõelumiskriteeriumidele.

Tehnilised sõelumiskriteeriumid

Taksonoomiamääruse kliimaaktiga võeti vastu tehnilised sõelumiskriteeriumid, mis

- kehtestavad tingimused, mille alusel liigitatakse majandustegevus kliimaeesmärkidesse oluliselt panustavaks ning
- tagavad, et majandustegevus ei tee olulist kahju ühelegi teisele keskkonناسäästmisele.

Perioodika kojukanne kuni 2023. aasta juulini

Kojukandeteenuse osutamiseks kasutati N1-kategooria sõidukeid. Kuivõrd kojukandeks kasutatud autod ei olnud elektriautod, ei täitnud tegevus kliimaakti olulise panuse tehnilist sõelumiskriteeriumi, mille kohaselt peab N1-kategooria sõidukite otsene (väljalasketoru) CO₂ heide olema null. Tegevust saab lugeda üleminekutegevuseks, kui tegevus vastab teistele tehnilistele sõelumiskriteeriumidele, sh olulise kahju vältimise tingimustele. Perioodika kojukande puhul ei ole täidetud kõik olulist kahju puudutavad kriteeriumid. Tegemata on füüsiliste kliimarisikade hinnang, mis on kliimamuutustega kohanemise eesmärgiga seotud olulise kahju vältimise tehniline sõelumiskriteerium. Seetõttu ei saa kontserni hinnangul lugeda tegevust taksonoomiamäärusega kooskõlas olevaks.

Ürituste korraldamine

Müügitulu, mis on seotud kliimamuutustega kohanemise eesmärgi saavutamisele kaasa aitava tegevusega, saab lugeda taksonoomiamäärusega kooskõlas olevaks, kui tegevus on liigitatud toetavaks tegevuseks. Ürituste korraldamist saab lugeda kliimamuutustega kohanemist toetavaks tegevuseks, kui tegevus vastab järgmisele tehnilisele sõelumiskriteeriumile: „ettevõtja tõendab praeguste ja tulevaste kliimarisikade, sealhulgas ebakindluse hindamise ja usaldusväärsete andmete põhjal, et tegevus tagab sellise tehnoloogia, toote, teenuse, teabe või tava saavutamise või kasutamise edendamise, millel on üks järgmistest põhieesmärkidest:

- suurendada teiste inimeste, looduse, kultuuripärandi, varade ja muu majandustegevuse vastupanuvõimet füüsilistele kliimarisikadele;
- aidata kaasa kohanemispingutustele, milles võetakse arvesse teisi inimesi, loodust, kultuuripärandit, varasid ja muud majandustegevust.“

Kontserni hinnangul ei ole vastav tehniline sõelumiskriteerium täidetud, kuna 2023. aastal korraldatud üritused ei keskendunud otseselt kliimamuutustega kohanemise temaatikale. Tegevusele ei ole kehtestatud olulise kahju vältimise tehnilisi sõelumiskriteeriume.

Miinimum kaitsemeetmed

Taksonoomiamääruse miinimumkaitsemeetmete kriteeriumi hindamisel lähtus kontsern taksonoomiamääruse artiklist 18 ja Euroopa Komisjoni nõustava ekspertgrupi *Platform on Sustainable Finance* suunavast raportist *Final Report on Minimum Safeguards*. Ekspertgrupi suuniste järgi peavad ettevõttel olema miinimumkaitsemeetmed nelja teema puhul:

- inimõigused, sh töötajate õigused
- korruptsiooni ja altkäemaksu vältimine
- aus maksukäitumine
- aus konkurents

Miinimumkaitsemeetmed tähendavad, et tagatud on kooskõla OECD suunistega rahvusvahelistele ettevõtetele ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega. Ekspress Grupp kinnitab ESG strateegiaga, et kontsern lähtub kõikides tegevustes nimetatud suunistest ja põhimõtetest. Vastavad ärietikapa põhimõtted on kirjas ka Ekspress Grupi käitumiskoodeksis. ESG strateegia juurutamise eesmärk on muu hulgas hakata rakendama hoolsuskohustuse protsessi.

Taustteave

Müügitulu

- Tegevus 6.6 Kaubaveeteenused maanteel (NACE H53.1.0) – kontsern osutas kuni 01.07.2023 perioodika kojukande teenust ühissetevõttele. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis „ASi Ekspress Grupp taksonoomiaalased tegevused“.
- Tegevus 13.1 Loomes-, kunsti- ja meelelahutustegevus (NACE R90) – kontsern tegeleb meelelahutusürituste korraldamisega. Lugeja sisaldab tulu piletite müügist ja muid meelelahutustegevusega seonduvaid tulusid, v.a tulud reklaamimüügist. Samuti ei ole selle tegevuse alla kaasatud tulud konverentside ja seminaride korraldamisest. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis „ASi Ekspress Grupp taksonoomiaalased tegevused“.

Kapitali- ja tegevuskulud – kontsernil puuduvad lugejasse arvestavad kulud.

AUSAMEELNE JA VASTUTUSTUNDLIK JUHTIMINE

Eetilised äritavad on alati olnud Ekspress Grupi äritegevuse lahutamatu osa. Meie eesmärk on säilitada läbipaistvat ärikeskkonda ning tegutseda vastutustundlikult ja eetilisel – see on grupiga seotud osapoolte ja laiema avalikkuse usalduse alus. Oma olulised mõjukohad juhtimisvaldkonnas kaardistasime ESG strateegia loomise käigus. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 3-5.

Meil on nulltolerants mis tahes korruptsiooni suhtes. Seetõttu ei anna, nõua, saa ega võta meie töötajad vastu kingitusi, makseid, teenuseid või muid hüvesid, kui vastaspooleks on praegune või potentsiaalne äripartner, kui võib mõistlikult arvata, et kingitus, makse, teenus või muu hüve mõjutab otsust ja see ületab tavapärase külalislahkuse piirid. Samuti ei tolereeri me ebaseaduslikke makseid, altkäemaksu ega soodustusi, mille eesmärk on kiirendada otsuste langetamist ametiasutustes.

Ärietika põhimõtted ning juhised iga töötaja ärialaseks suhtlemiseks ettevõttes ja sellest väljaspool oleme kirja pannud Ekspress Grupi käitumiskoodeksis. Käitumiskoodeks kohaldub kõikidele meie tütar-, ühis- ja sidusettevõtete töötajatele sõltumata nende ametikohast organisatsioonis ja töösuhte iseloomust. Käitumiskoodeks on juhised iga töötaja igapäevaseks ärialaseks suhtlemiseks ettevõttes ja sellest väljaspool ning peegeldab meie aktsepteeritavat käitumisnormi. Käitumiskoodeks ei asenda ajakirjanduseetika koodeksit, vaid täiendab seda.

Meie ärilise käitumise poliitikast saab pikemalt lugeda aastaaruande alampeatükist „Hea ühingujuhtimise tava aruanne“.

ESG strateegia	
Ambitsioon	➤ Kontserni ettevõtted peavad olema juhitud ausalt, seaduskuulekalt ja eetilisel.
Eesmärk aastaks 2025	➤ 0 korruptsiooni või ärietika rikkumist puudutavat juhtumit, mis oleksid seotud kontserni ettevõtete või töötajatega.
Strateegilised tegevussuunad	➤ Juurutame Ekspress Grupi käitumiskoodeksit kõikides kontserni ettevõtetes ning tagame ettevõtte juhtimisstruktuuri läbipaistvuse ja tervikluse.

Meie haldus-, juht- ja järelevalveorganite roll seoses ärilise käitumisega ning nende eksperditeadmised ärilise käitumise küsimustes on kirjeldatud aastaaruande alampeatükis „Hea ühingujuhtimise tava aruanne“.

2023. aasta vaade: korruptsioon ja altkäemaksu ennetamine

Oleme 2023. aastal jätkanud avatud ja läbipaistva juhtimiskultuuri edendamist. Hoiame töötajate teadlikkust korralistel koosolekutel, infokirjade abil ja ärietika koolitustega, mida peavad läbima kõik uued töötajad. Edaspidi kavatsame neid tavaid tugevdada interaktiivsema koolituse ja tõhustatud järelevalvega.

Korruptsiooni ja altkäemaksujuhtumitega tegeleb selleks juhtumipõhiselt loodud komisjon, mille liikmed ei ole uuritava juhtumi ega sellesse kaasatud isikutega seotud. Järgime ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni põhimõtteid. 2023. aastal ei olnud Ekspress Grupis ühtegi korruptsioonijuhtumit. Väiksemaid ärietikarikkumisi käsitlesime tugevdatud ärietikakoolitusega ning ühel juhul tegime töötajale Delfi Meedias hoiatuse. Oleme jätkuvalt valvsad ja pühendunud kõrgeimate standardite järgimisele oma ärilises käitumises.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Suurima korruptsiooni ja/või altkäemaksu ohuga ametikohtadel töötavate töötajate osakaal, keda selles valdkonnas koolitatakse	-	-	-
Kontserni ettevõtete või töötajatega seotud kinnitatud korruptsioonijuhtumid	0	0	0
...neist juhtumeid, kus töötaja vallandati või distsiplineeriti	0	0	0
...neist juhtumeid, kus äripartneriga sõlmitud leping lõpetati või seda ei pikendatud	0	0	0
Kontserni ettevõtetega seotud kinnitatud konkurentsireeglite rikkumise juhtumid	0	1***	0
Seaduste või muude eeskirjade rikkumisega seotud sanktsioonide või rahatrahvide arv	3*	33**	0
Seaduste või muude eeskirjade rikkumisega seotud sanktsioonide või rahatrahvide summa, EUR	11 706	144 100	0

*Läti Delfile määrati foto autoriõiguste rikkumise eest trahv 220 eurot ning 1468 eurot trahvi seoses töövaidlusega. D Screensile määrati 10 000 eurot trahvi enampakkumise võitmise järel lepingu mitteallkirjastamise eest.

**Neist 19 määrati D Screensile. Riia linnavalitsus määras trahvid kogusummas 2986 eurot mitme juhtumi eest, kus reklaamiobjektidel esines ebatäpsusi või objekti paigutus ei olnud saanud kooskõlastust, lisaks väiksem trahv elektriarvete õigeaegse tasumata jätmise eest elektriteenuse pakkuvalt ning maksuameti trahv tulumaksu valesti arvestamise eest. 12 hüvitist kogusummas 2080 eurot maksis Delfi Meedia Copytrackile piltide autoriõiguseteta kasutamise eest. Ülejäänud trahvisumma 140 460 eurot määras Leedu konkurentsiamet Ekspress Grupile seoses Lrytase ostuga. AS Ekspress Grupp vaidlustas otsuse kohtus.

***Leedu konkurentsiamet määras ASile Ekspress Grupp Leedu uudisteportaali Lrytas ostmisel konkurentsireeglite rikkumise eest rahatrahvi. AS Ekspress Grupp vaidlustas otsuse kohtus.

2023. aasta vaade: poliitiline mõju ja lobitöö

Ekspress Grupi ettevõtted ega kontserni võtmeisikud ei toetanud 2023. aastal mitte ühegi poliitilise erakonna tegevust ega saanud ka ise erakondadelt või valitsusasutustelt muud varjatud rahastust peale turutingimustel ostetud reklaamipindade ega avalikult kõigile soovijatele kättesaadavate projektipõhiste toetuste.

Mõõdik	2022	2023
Lobitöö või huvikaitsega seotud kulude kogusumma, EUR	10 900	17 000
Kutse- või huvikaitseorganisatsioonide liikmetasud, EUR	32 601*	116 557

* 2022. aasta aruandes esitati ekslikult kutse- või huvikaitseorganisatsioonide liikmetasudena summa 9595 eurot, mis arvestas vaid AS Delfi Meedia tasusid. Konsolideeritult oli summa 32 601 eurot.

2023. aasta vaade: suhted tarnijatega ja maksetavad

Kuna meie suhted tarnijatega on tihedalt seotud meie keskkonnaeesmärkide täitmisega, kirjeldame sellega seotud strateegiat ESG aruande keskkonnapeatükis.

Mõõdik	2022	2023
Tüüpiliste tingimustega kooskõlas maksed, % (ettevõtete keskmine)	-	93,46%
Hilinenud maksetega seotud poolleiolevad kohtumenetlused	-	4

2023. aasta vaade: rikkumistest teavitamine

Ärireeetika põhimõtete või muude Ekspress Grupi väärtustega vastuolus olevate juhtumite kohta on võimalik anda teada kontserniülese anonüümse rikkumistest teavitamise kanali kaudu. Konfidentsiaalsuse tagamiseks haldab teavitamiskanali välispartner (WhistleB). Teavitused edastatakse krüpteeritud ühenduse kaudu ja neid kaitstakse parooliga. Kõiki väärkäitumisest teavitamisi käsitletakse rangelt konfidentsiaalselt. 2023. aastal esitati sinna kuus vihjet, kuid kuna ükski neist ei olnud asjakohane, ei vajanud need edasist uurimist.